

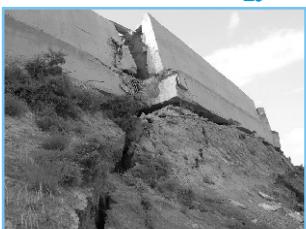

MUSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 22 oktyabr 2018-ci il Bazar ertəsi № 223 (7112) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bakıda sürüşmə sahələri aktivləşib: təhlükənin miqyası böyür

Ekspertdən xəbərdarlıq: "Badamdan sonra Xocasəndə də böyük sürüşmə baş verəcək..."

yazısı sah.3-də

Azərbaycan-Türkiyə ittifaq dövləti - Qarabağ naminə niyə də olmasın?

yazısı sah.11-də

Təbriz gecələri, Şəhriyarin məzarı və unutduğumuz Xətai - əməkdaşımızın səfər müşahidələri

yazısı sah.10-də

Bolton Bakıdan istədiyi cavabı ala biləcəkmi?

yazısı sah.12-də

"Xocalının günahkarları hələ də yaşayır" - Rusiya Dumاسının deputati

yazısı sah.2-də

Hərbi ekspert:
"Tezliklə silah arsenalımızda Çexiyənin silah-sursatını da görəcəyik"

yazısı sah.4-də

Toğrul İsmayıł:
"Türkiyə artıq terroru ölkə daxilindən kənara çıxara bilib"

yazısı sah.12-də

Qız uşaqlarını niyə az sevirik və ya sevmirik - sosioloq səbəblərdən danışdı

yazısı sah.14-də

Qarabağ probleminin açarı ABŞ-da olsayıdı...

yazısı sah.9-də

Qırmızı ət haqda bir daha: yeyək, yeməyək - iki antaqonist rəy

yazısı sah.13-də

Dünyanın ali və orta məktəblərindəki maraqlı qadağalar

yazısı sah.15-də

Eldar Namazov:
"Əminəm ki, son sözü diplomatiyamız yox, ordumuz deyəcək"

yazısı sah.7-də

ERMƏNİSTAN ÜÇÜN KRİTİK HƏFTƏ - ƏKS-İNQİLAB VƏ YENİ ÇAXNAŞMALAR...

Parlement bir həftəyə ya özünün siyasi "ölüm"ünə qərar verməlidir, ya da...; ölkə yeni çaxnaşma ərəfəsində; Putin Paşinyanın demokratiya oyununa hara kimi dözüm göstərəcək - politoloq rəyləri...

MTN generallarının bəraət istədikləri məhkəmədə hakim kimdir - dosye

Uzun illər DİN-in əməkdaşı olan Sahibxan Mirzəyev indiyədək bir sıra qalmaqallı cinayət işlərində sədrlilik edib...

yazısı sah.5-də

MTN çetesi
"Koçak Gold"un 39 kilogram qızılını necə yağmalayıb

Eldar Mahmudov
yazısı sah.5-də

Fəxrəddin Aboszadənin ekstradisiyası gecikir - müəmma

yazısı sah.4-də

Xəbər

Bakıda fəhlə kranın saxlaya bilmədiyi yükün altında qaldı

yazısı sah.14-də

Baş nazir "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"na dəyişikliklər etdi

Nazirlər Kabinetin "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"na dəyişikliklər edib. Bu barədə qərarı Baş nazir Novruz Məmmədov imzalayıb.

Qərara görə, Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən 150 kVt-dan yuxarı elektrik qurğularının istismarına buraxılış akti vermək üçün texniki baxış sifarişçilərin təqdim etdiyi aşağıdakı şənədlər əsasında keçirillər: enerji təchizatı müəssisəsinin və ya dövlət elektroenergetika müəssisəsinin verdiyi texniki şərtlər; Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi və enerji təchizatı müəssisəsi ilə razılaşdırılmış enerji təchizatı layihəsi; tikinti-quraşdırma işlərini aparmış şəxslər sifarişçi arasında təhvil-təslim aktı; elektrik təsərrüfatına cavabdeh şəxsin təyin olunması barədə emrin surəti; kontur torpaqlama müqavimətinin ölçüləsi protokolu; transformatorun ve avadanlıqların sınaq-sazlama protokolu; elektrik verilişi xəttinin sınaq protokolu və qapalı işlər aktı; elektrik saygacının quraşdırılması aktı.

Hadi Rəcəbli dilənçilərdən danışdı

"Əmək qabiliyyəti olduğu halda dilənçilik edən insanları əvvəl araşdırmaq, sonra tədbir görmək lazımdır". Bu barədə Modern.az-a Milli Məclisin Əmək və sosial siyaset komitəsinin sedri, deputat Hadi Rəcəbli danışdı. O bildirib ki, insanları mənəvi cəhətdən əməkli məşgul olmaga yönəldirmək lazımdır.

"Televiziyalarda, sosial şəbəkələrdə və metbuatda bir çox sosial carxlar yayılır. Əmək qabiliyyəti olmadığı halda işləyərək, çörəkpulu qazanmağa çalışan insanların zəhmətseverliyini eks etdirirlər. Bu, çox müsbət haldır. Belə keyfiyyətlər insanın daxili aləminin zənginliyini, böyüklüyünü eks etdirir. Halbuki dilənçiliyi biznes vasitəsi, peşə kimi dəyərləndirən, normal qəbul edən şəxslər var. Məsələn, qaraçılar dilənçiliklə məşgul olmayı sənət hesab edirlər. Əmək qabiliyyəti olduğu halda dilənçiliklə məşgul olan insanların sosial durumu ilə maraqlanmaq lazımdır. Həqiqətən bu insanın maddi problemləri varsa, ailəsini dolandırma bilmirsə, müəyyən kömək etmək olar. Bəzən sosial şəbəkələrdə hansısa dilənçinin şəklini yaradırlar, izleyicilər onun maddi durumunu yaxşı olduğunu, fırıldaqlıq etdiyini yazırlar. Ona görə, bu məsələdə mütləq bələdiyyələrin, ictimai birləşmələrin, cəmiyyətin fikirlərini öyrənməliyik. O qədər vəziyyəti ağır olan, maddi təminatı aşağı, hətta əmək qabiliyyəti itirmiş insanlar var ki, mənəviyyatını yüksək tutaraq, dilənçiliyi el atırlar. Bu insanlara da, ehtiyac ucbatından dilənməyə məcbur olanlara da kömək etməliyik".

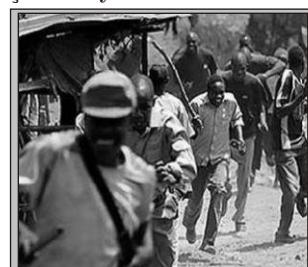
Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

"Xocalının günahkarları hələ də yaşayır" - Rusiya Dumاسının deputati

"Xocalı faciəsinin bütün dünya meydancalarında Azərbaycan xalqının soyqırımı kimi tanınması üçün bütün səyər göstəriləməlidir". Bunu trend-ə Rusiya-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun sədri, Rusiya Dövlət Dumاسının deputati Dmitri Savyev Türkiyənin Kayseri şəhərində Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış abidəsinin açılışında deyib.

Nigeriyada xristian-müsəlman toqquşması - 55 ölü

Nigeriyada xristianlarla müsəlmanlar arasında toqquşma baş verib. "Report"un məlumatına görə, hakimiyət orqanları ölkənin şimalındaki Kaduna ştatında qeydə alınan toqquşma nəticəsində 55 nəfərin həlak olduğunu bildirib.

"Prezident Məhəmməd Buhari Kaduna ştatının Kassavan-Maqani şəhərində icmalar arasında 55 nəfərin ölümü ilə nəticələnmiş sonuncu zoraklığı pisləyir", - deyə yayılan rəsmi məlumatda bildirilib. Qanlı toqquşmala yerli bazarda xristian və müsəlman malyükəyənlər arasında münaqişə səbəb olub. Yerli sakinlərin sözlərinə görə, qarşıqlıqlar cüümə axşamı başlayıb. Həmin vaxt iki nəfər həlak olub. Polisin hadisələrə operativ müdaxiləsi böyük sayıda insan tələfatının qarşısını almağa kömək etdir. Lakin həmin gecə Adara etnik qrupundan olan gənc xristianlar dəstə halında toplaşaraq müsəlmanların bir neçə evini yandırlıblar. Bundan sonra iki icma arasındakı qarşıdurmalar yenidən güclənib.

Cümə günündən başlayaraq ştatın rəhbərliyi tərəfindən şəhərdə komendant saatı elan edilib. Kaduna ştatının polis rəisi Əhməd Abdur-Rəhman talanlarla bağlı 22 nəfərin şübhəli şəxs qismində saxlanıldılarını bildirib.

Qeyd edək ki, ölkədə terror qruplaşması da fəaliyyət göstərir. Daha əvvəl Nigeriyadanın şimal-şərqində 833 uşaqqı "Boko Haram" terror qruplaşmasının girovluğundan azad olunub.

"Nürnberg məhkəməsi Dövlət Dumاسının deputati Kayseride təhsil alan və abidənin açılışında iştirak edən xarici tələbələrə müraciət edib: "Təhsilinizi bitirib ölkələrinizə qayıdanda Azərbaycanda 26 il bundan əvvəl tərədilən dəhşətli faciə barələr. Hörmətli həmkarlar, biz Xocalı faciəsinin bütün dünənya meydancalarında Azərbaycan xalqının soyqırımı kimi tanınması üçün bütün səyər göstərməliyik" - Savyev

Qaşiqçının ölümü kimin maraqlarına uyğundur?

"Qaşiqçının öldürülməsi ilə ən böyük zərbə Səudiyyə Ərəbistanı timsalında vəlihd Məhəmməd bin Salmana vuruldu". Bu sözləri axar.az-a açıqlamasında politoloq Əhəd Məmmədli deyib. O bildirib ki, mərhum Camal Qaşiqçi müsəlman qardaşlar cərəyanının nümayəndəsi, Suriya inqilabının tərəfdarı, Türkiyənin dostu, Türkiye-Səudiyyə Ərəbistanı münasibətlərinin yenidən yaxşılaşmasını istəyən şəxs idi.

"Qaşiqçının öldürülməsi regionda Türkiye və Səudiyyə Ərəbistanından başqa hər kəsin - ABŞ, İsrail, İran, Əsəd Suriyası, Rusyanın əlinə oynadı. Qaşiqçi Məhəmməd bin Salmanın ABŞ-a xərac ödəməyəcəkləri ilə bağlı açıqlamasından sonra öldürüldü. Qaşiqçının öldürüldüyü yer də bu cəhətdən xüsuslu əhəmiyyətlidir. Onun Səudiyyə Ərəbistanının Türkiyədəki konsulluğunda öldürülməsi təsadüfi deyil. Bu, Salmana ince bir mesaj idi", - deyə o qeyd edib.

Politoloq vurgulayıb ki, bütün hadisələrə rəğmən hər şərəde bir xeyir de var: "Bu qətl türk dünyasının açar ölkəsi Türkiyə ilə ərəb dünyasının açar ölkəsi Səudiyyə Ərəbistanının yeni dən yaxınlaşmasına səbəb ola bilər. Bu yaxınlarda Ərdoğan və vəliəhdin görüşəcəyinə inanıram".

Qeyd edək ki, Səudiyyə Ərəbistanının Baş prokuroru şeyx Səud əl-Muacib oktyabrın 2-dən yoxa çıxmış səudiyyəli jurnalist Camal Qaşiqçının ölkənin İstanbulda Baş Konsulluğu yaranmış münaqişə zəminində öldürülən təsdiqləyib. Rəsmi məlumatə əsasən, jurnalistin yoxa çıxması faktı ilə əlaqədar aparılan cinayət işinin ilkin nəticələrinə görə, Camal Qaşiqçi konsulluqda olarkən orada bir neçə nəfər arasında yaranmış münaqişə və dava onun ölümüne səbəb olub.

Zaqatalada bir ailənin 7 üzvü qıdadən zəhərləndi

Zaqatala rayonunda kütləvi zəhərlənmə hadisəsi baş verib. "Report"un məlumatına görə, hadisə oktyabrın 20-dən 21-nə kəçən gecə Zaqatala şəhəri, 28 May küçəsi, ev 75 ünvənində qeydə alımb.

Həmin ünvənda yaşayan 1994-cü il təvəllüdü Qurban Ibrahim oğlu Səmədov, 2001-ci il təvəllüdü Böyükhan Ceyhun oğlu Ağaxanzadə, 1990-ci il təvəllüdü Sara Ibrahim qızı İbrahimova, 2016-ci il təvəllüdü Zara Nicat qızı Səmədova, 2003-cü il təvəllüdü Banuçiek Ceyhun qızı Qasimzadə, 2006-ci il təvəllüdü Aysu Ceyhun qızı Qasimzadə və 2017-ci il təvəllüdü Ayxan Ceyhun oğlu Qasimzadə zəhərlənmə əlamətləri ilə Zaqatala Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına daxil olublar.

Xəstəxanadan verilən məlumatə görə, zəhərlənlərin hamısı bir ailənin üzvləridir. Müyənəz zamanı məlum olub ki, axşam yeməyindən sonra ikisi azaşlı olmaqla 7 nəfərin vəziyyəti pisləşməyə başlayıb və onlarda zəhərlənmə əlamətləri müşahidə olunub. Diagnozu dəqiqləşdirmək üçün onların hamisindən ayrı-ayrılıqla nümunələr götürürlər analiz edilmək üçün laboratoriya göndərilib. Zəhərlənen şəxslərin hamisinin müalicəsi xəstəxananın Yolxucu xəstəliklər şöbəsində aparılır, vəziyyətləri hazırda orta-agır və orta-stabil qiymətləndirilir.

"Nikolun qələbəsi qorxuludur: o, hər şeyi məhv edir" - ABŞ KİV-i

"Ermənistən siyasi böhran vəziyyətindədir". Axar.az xəbər verir ki, bu sözlər amerikalı jurnalist Ves Martinin "National Interest" qəzetindəki məqaləsində yer alıb. Onun sözlərinə görə, Con Boltonun Ermənistana səfəri zamanı onu heç də asan situasiya gözləmir.

O, Nikol Paşinyanın ölkədəki hüquq-mühafizə orqanlarından öz siyasi rəqibləri ilə hesablaşmaq üçün istifadə etdiyiini bildirib: "Paşinyanın ilk hədəfi eks-prezident Robert Köçəryan oldu. Paşinyan həmçinin erməni KİV-lərindən, xüsusi-xidmet və hüquq-mühafizə orqanlarından da yararlanmağa çalışır. Qorxulu olan onun təkçə Köçəryana təzyiqi deyil, həm də dekabr seçkisində populyarlığından istifadə edərək, qalib gələcəyi və bundan sonra onun öz kampaniyasını sonuncu rəqibi məhv olana qədər davam etdirəcəyidir. Əger böyük güclər onu çərçivələr daxilində qalmağa məcbur etməsə, o öz düşmənlərini məhv etməyi dayandırımayacaq. Paşinyan Ermənistanda demokratiani məhv etməkə bərabər, Qafqaz regionunu da böyük destabilizasiyaya itələyəcəkdir. ABŞ və AB Paşinyanın sözlərinə əvvəlki kimi inanmağa davam etse, çox şey itirə bilər. Qəribən hərəkət etmek vaxtı çatıb".

Bakıda son günlər, demək olar ki, bütün sürüşmə zonalarında aktivlik müşahidə olunur. Ən gərgin vəziyyət isə Badamdar ərazisindədir. Belə ki, Ekoloji və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən yaradılan qərargahdan "Yeni Müsavat" a bildirilib ki, ərazidə gərginlik qalmaqdır.

"Sürüşmənin üz hissəsinde kəsilmiş yamacda asılı vəziyyətdə qalan səxur kütləsinin yamac boyu hərəkəti müşahidə edilir. Sürüşmənin üz hissəsində kəsilmiş yamacda yeraltı suların əlamətləri də qeydə alınır. Bu da prosesin aktivliyinin göstəricisidir. Sürüşmənin sağ və sol hissəsindəki mövcud çatlarda qismən genişlənmə müşahidə edilib. Sürüşmənin təsir dairəsində divarlarda quraşdırılmış məyaklarda dinamik dəyişiklik qeydə alınmayıb" - məlumatda bildirilir.

Ümumilikdə isə Bayıl yamacı, Buxta, Badamdar, Bibiheybət, Masazır, Yeni Güneşli, Əhmədli, Bayıl, Zığ yolunda sürüşmə aktivdir və fəallaşma davam edir.

Nazirliyin Milli Geoloji Keşfiyyat Xidmətinin Geoloji planlama ekspedisiyasının rəisi Əziz Qaralov bildirib ki, hazırda ümumən ölkə ərazisindəki sürüşmə zonalarında aktivlik müşahidə olunur: "Zığ qəsəbəsində, Masazır qəsəbəsindəki "Zəli gölü" adlanan ərazidə, Abşeron rayonunun "At yali" adlanan yaşayış massivindəki sürüşmə sahəsində aktivlik müşahidə olunur. Şamaxı, İsmayıllı rayonlarındakı sürüşmə sahələrində de aktivlik var. Şamaxının Muğanlı kəndində, İsmayıllı yolunda və Bakı-Şamaxı-Yevlax yolunun 132-ci kilometrliyində, gərginlik var, müyyəyen yerlərdə uçqun tipli sürüşmələr qeydə alınır. Bundan eləvə, İsmayıllı rayonunun Lahic inzibati ərazi vahidiyinə daxil olan Qoydan kəndində iki ay önce sürüşmə olub, hazırda aktiv fəzadadır, sürüşmə kütlesi yaşayış evlərinin divarlarına çatıb. Lerikdə, Yardımlıda, Lerik yolunun bir neçə kilometrliyində uçqun tipli çökəm-sürüşmə hadisəsi baş verib".

Öyrəndik ki, Zığda baş verən sürüşmədən sonra istinad divarları sökürlür. Sürüşmənin qarşısını almaq üçün bərkitmə işləri aparılır, şəsonun kənarındaki ot örtüyü temizlənir.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Zığ yolunda yerləşən 100-dən çox bina aktiv zonda yerləşir. Ümumilikdə isə Bakıda sürüşmə sahələrində 150 mindən çox əhali məskunlaşır. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, son 20-25 ilde Bayıl yamacında sürüşmə sahəsi daha da artıb. "Yeni Müsavat" a danişan

Bakıda sürüşmə sahələri aktivləşib: təhlükənin miqyası böyüyür

Ekspertdən xəbərdarlıq: "Badamdardan sonra Xocasəndə də böyük sürüşmə baş verəcək, Bakının kanalizasiya problemi təcili həll edilməlidir..."

Bakı Baş Tikinti İdaresinin rəisi və Bakı Şəhər Soveti sədərinin 1-ci müavini vəzifəsində işləmiş Əzim Məsimov söyləyib ki, paytaxt ərazisində kanalizasiya sistemi qurulma yana qədər bu cür hadisələr davamlı olacaq. Ekspert bundan sonra Bakının hansı ərazilərində sürüşmə hadisəsinin baş verəcəyini də söyləyib: "Hazırda bəzi şəxslər söyləyirlər ki, Badamdarda yerin altı ilə çay axır. Ona görə de bu kimi prosesler baş verir. Əslində isə məsələ başqadır. Belə ki, Xocasəndə olan kanalizasiya gölü hazırla bütün ərazini basıb. Sizmə neticəsində həmin ərazinin suyu çox yerə yayılıb. İndi bəzi mütəxəssislərin de çay ad landırıqları məhz həmin gölün suyudur. Əvvəller bu gölün suunu dənizə buraxırdılar. Göldən dənizə çəkilən borular indiki Binə-Sədərek ticaret mərkəzlerinin ərazindən keçirdi. Hazırda həmin ərazilər qurudulub, ancaq suyun hara axlığı bilinmir. Dövlət programı hazırlanmalı, Bakının kanalizasiya problemi təcili şəkildə həll edilməlidir. Bunu gecikdirmək faciəvi sonluqla bite bilər. Hazırda bütün sürüşmə zonalarında aktivliyin əsas səbəbi kanalizasiya sularıdır. Abşeronda yeraltı su yoxdur. Kimse deyirsə ki, qrant suyu var bu, yanlışdır. Yalnız Buzovna ərazisində vaxtılı su çıxdı. Oradakı problemi də mən vəzifədə olduğum zaman həll etdim. Digər yerlərdəki suların hamısı kanalizasiya xətlərinin olmaması ilə bağlıdır. Bundan sonra Xocasən ərazisində də sürüşmə baş verəcək. Orada da hündür ərazi-

də xeyli sayıda tikili var və ərazinin də kanalizasiya xətti yoxdur. Növbəti Badamdar-dakı kimi sürüşmə orada baş verəcək. Eləcə də Biləceri ərazisində də sürüşmə olacaq. Çünkü bu ərazinin də kanalizasiya yoxdur. Artıq biz gərək ki, su o qədər artıb ki, magistral yollar da çökür".

Ekspert bildirib ki, Zığ ərazisindəki sürüşməni də böyük təhlükə saymaq olar:

"Ora çox böyük ərazidir. Keçmişdə həmin ərazidə kərpic zavodu fəaliyyət göstərirdi. Kərpic zavodunu biz bağladırdıq ve Qala tərəfdə yeni zavod tikməyə başladıq. Lakin oradakı boş ərazini doldurmaq əvəzinə, dedilər ki, burada göl yaradacaq. Ancaq göl də yaratmayıb, bütün yamacı satıldılar. İndi də sürüşmə başlayıb. Bütün bu ərazilərdən dövlətimiz üçün milyardlarla zərər gözlenilir. Kanalizasiya xətti çəkilməsə, zərərin miqdarı getdikcə artacaq. Əlbəttə ki, kanalizasiya xətti çəkilərsə, su temizlənərək dənizə axıdılacaq. Abşeron qrantunun xüsusiyyəti var. Bele ki, altı qayadır, ancaq bu, monolit deyil, parçalanmış şəkildədir. Nəticədə kanalizasiya suyu bu qayaların arasına dolur, yavaş-yaş haradasa toplanır. Əlve-

Azərbaycan vətəndaşlarının en çox səfər etdiyi ölkə

İranı cəlbedici edən nədir? Əli Əliyev: "Bu, təbiidir, çünkü..."

2018-ci ilin yanvar-iyun aylarında xarici ölkələrə gedən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının sayı əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 6,3 faiz artaraq 2019,8 min nəfər olmuşdu. Xarici gedən ölkə vətəndaşlarının 30,7%-i Gürcüstan, 28,7%-i İrana, 21,2%-i Rusiya Federasiyasına, 12,7%-i Türkiyəye, 1,7%-i Ukraynaya, 1,2%-i Birleşmiş Ərab Əmirliliklərinə, 3,8%-i isə digər ölkələrə səfər edib. Səfər edənlərin 68,8%-i kişilər, 31,2%-i isə qadınlar olub.

Bu dövrə İrana gedən mir yolu və avtomobil, Azərbaycan vətəndaşlarının 18,9%-i hava, 0,9%-i isə su sayı 22,8 faiz artıb, Türkiyəye gedənlərin sayı 6,8 faiz, Gürcüstana gedənlərin sayı 0,7 faiz, Rusiya Federasiyasına gedənlərin sayı 2,6 faiz azalıb. Xarici ölkələrə səfər etmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 80,2%-i də-

ən çox gedib-gəldiyi ölkə olub.

Bəs, belə bir statistikanın yaranmasında hansı amillər rol oynayır?

Bir neçə gün önce İran-

dan səfərdən qayıdan VİP sədri Əli Əliyev "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Azərbaycan vətəndaşlarının İrana dən çox gedib-gəlməsində bir sıra amillər rol oynayır: "Statistik göstəricilər bütün seqmentləri əhatə edir. Siyasi, iqtisadi, milli, səhiyyə amillərinin təsiri var. Bu istiqamətlərden eləvə dini və təhsil profili səfərlər də az deyil. Belə ki, İran hem ziynet mekanlarına, həm də dini məqsədlə təhsil müəssisələrinə malikdir. Lakin statistikaya təsir edən əsas faktor, İranın tətbiq edilən sanksiyaların yeni dalğasından sonra İranın milli valyutاسının devalvasiyasından sonra sərhədyanı ticarətin vüset alması və tibbi məqsədlə səfərlərin keskin artmasıdır. Şəxsən mən İrana bu ay etdiyim səfər zamanı bunu eyani şəkildə görmü-

rişli şərait yaranan zaman da böyük axını baş verir. Metro-nun "Nizami" stansiyası tiki-lən zaman qeyd etdiyimiz hadisə baş vermişdi. Qəfildən "Qanlı göl" dən yığılan suyun qarşıçı açılmışdı və tunel su ilə dolmuşdu. Ona görə də stansiyanın açılışı gecikdi. İndi də xaricdən mütaxəssis çağırırlar, ancaq yerli mütəxəssislər bir dəyirmi masa ətrafında toplamırlar ki, çıxış yolu taptılsın. Quyular qazırlar ki, suyun səviyyəsi aşağı düşəcək. Axi bu qrant suyu deyil ki, bir təbəqədə dayansın. Bu, hər tərəfdən yığılan kanalizasiya suyudur. Hansı məntiqə quyu qazırlar? Hər quyu ya da ən azı 50 min pul xərcləyəcəklər".

Onu da qeyd edək ki, Bayıl yamacında, teleqüllə ətrafında 11 aylıq müddətə kiraye mənzillər köçürürlən əhalinin de vəziyyəti ağırdır. Sakinlər "Yeni Müsavat" a bildiriblər ki, tələrənin necə olacağını bilmirlər. Sakin Zahid Aslanov söyləyib ki, köçürürlən əhalinin bir qismi artıq öz mənzillərinə geri dönbülər. Lakin ərazinin bir qisminin kommunal xətləri bərpə edilmədiyi üçün vəziyyətləri acınacaqlıdr. Sakinlərin sözlərinə görə, 11 ay bitdikdən sonra onların problemləri həll edilməsə, aksiya keçirəcəklər".

■ Əli RAIS,
"Yeni Müsavat"

şəm. Bir neçə misal da çəkə bilərem. Misal üçün, yaxınlımdan biri üçün 70 qəpiyə alındığım daha keyfiyyətli preparatin analoguna Bakıda 3,8 manat ödəyirik. Burada uzun illər istifadə etdiyim Savalan ətəyindən tədarük edilən süfrə suyuna 6 manat, bəzi dövrlərdə 7 manat verdiyim halda, sərhədin o təyində suyu 1,5 manata almaq mümkündür.

Sərhəddə xeyli sayıda dolanışışı bu işdən çıxan, bazarın bu dəyişməz mənfəət qarunundan yararlanan xeyli sayıda vətəndaşımızı gördüm. Danışqlardan belə anladım ki, əksəriyyət həftədə 7 dəfə bu transferi həyata keçirir.

Bütün bunların üzerinde bir yaxınlıq, milli bağlılıq faktoru da mövcuddur. O təyində buradan gedənlər üçün heç bir dil, mədəniyyət problemi də yoxdur. Özüm Ərdəbil bazarında olarkən türk dilini biziñ kückə-bazarda eşitdim. Bir sözə, statistika yanılmır, Azərbaycan vətəndaşlarının daha çox gedib-gəldiyi xarici ölkənin İran olması təbiidir".

■ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Cəxiyaya işgizar səfərde olan müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov burada keçirilən "Beynəlxalq Gələcək Qüvvələr Sərgisi 2018"-də iştirak edib.

Sərginin rəsmi açılış mərasimindən sonra general-polkovnik Z.Həsənov cəxiyalı həmkarı Lubomir Metnar ilə ikitərəflı görüş keçirib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Cəxiya arasında hərbi əməkdaşlığın hazırlı vəziyyəti, inkişaf perspektivləri, eləcə də regiondəki təhlükəsizlik məsələləri barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. Onu da qeyd son zamanlar Azərbaycanla Cəxiya arasında hərbi əməkdaşlıq genişlənməkdədir. Ötən ilin sentyabr ayında isə Azərbaycan Cəxiya istehsalı olan "DANA" özüyəriyən artilleriya qurğusunu almışdı. Bu artilleriya qurğuları hərbi paradda nümayiş olundu. İyunun 27-də isə Cəxiyadakı erməni diasporu Praqa şəhərində Azərbaycana silah satışına qarşı aksiya keçirdilər. Ermənistən narahat edən digər məqam Cəxiyanın Azərbaycanla hərbi əməkdaşlığı davam etdirməsidir. Məlumatlara görə, Cəxiya Azərbaycana artilleriya qurğuları ilə yanaşı, daşınabiliyən raketlər və yaylım atəsi açan reaktiv sistemlər de satmağa hazırlanıb.

"Yeni Müsavat" a danışan hərbi ekspert Üzeyir Cə-

nün hərbi atəşəsi ilə temsil olunub. Azərbaycan Cəxiyaya çox böyük önem verir. Ölkənin hərbi sahəyə cavabdeh olan birinci şəxsinin də Cəxiyaya səfəri, sərən, adı səfər sayılın bilməz. Çünkü onlar qeyd etdiyimiz kimi Azərbaycana hər zaman önem veriblər. Baxmayaraq ki, bizim bədnəm qonşularımız bundan çox böyük əndişi keçirirlər. Son zamanlar

nun özü onu deməyə əsas verir ki, yaxın zamanlarda biz Cəxiyadan növbəti silah-sursatın alınmasının şahidi olacaq. Bu da çox normal haldır. Çünkü Azərbaycan silahlı qüvvələrinin döyüş qabiliyyətini artırmaq üçün nə lazımdırsa edilir və bundan sonra da edilecek. Bu, Azərbaycan siyasi rəhbərliyinin qətiyyətidir. Bunu hər zaman qeyd ediblər".

çixmaq niyyətində deyil, biz onu məcbur etmək üçün yeni silahlar almalıdır və belə de olacaq. Bunun da çox böyük ənənəsi var. Ermənilər Cəxiyanın Ermənistandakı səfirliyi vasitəsilə hay-küy salmaq istədilər. Onlar da açığı dedilər ki, bu, dövlət səviyyəsində deyil, Cəxiyaya yaxın olan özəl hərbi şirkətlər tərəfindən həyata keçirilmiş bir addım idi. Bu da çox normaldır. Açı-

Azərbaycan Cəxiyadan yeni silah-sursat ala bilər

Hərbi ekspert: "Tezliklə silah arsenalımızda Cəxiyadan alınan yeni silah-sursatı görəcəyik"

fərov bildirib ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra bir sıra ölkələrlə hərbi, iqtisadi-siyasi əlaqələrini genişləndirir: "Bu ölkələrdən biri də Cəxiya Respublikasıdır. Cəxiya hər zaman NƏTO-nun sayılıb-seçilən üzvlərindən biri kimi fərqlənir. Azərbaycan Cəxiya ilə six hərbi əlaqələrə malikdir. Cəxiya Azərbaycanda özü-

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin arsenalına Cəxiyada istehsal olunan müasir raket kompleksi daxil edilib. Müdafiə naziri budəfəki səfəri zamanı tekce Müdafiə Nazirliyi sistemi ilə deyil, o cümlədən de onların müdafiə sənayesi kompleksi ilə də yaxından tanış oldu, Cəxiyanın əlaqədar şəxsləri ilə bir sıra görüşlər keçirdi. Bu-

Ekspert bildirib ki, 2018-ci ilin sonu Azərbaycan Cəxiyadan növbəti silahlar ala bilər: "Inanıram ki, biz bu ilin sonu, gələn ilin əvvəllərində Azərbaycanın Cəxiyadan daha modern silah-sursat almasının şahidi olacaq. Bunu biz heç zaman gizlətməmişik və belə bir fikrimiz de yoxdur. Çünkü nə qədər ki, düşmən işgal olunmuş ərazilərimizdən

göndərən qədər ki, Cəxiyanın istehsal etdiyi məhsulların çox yaxşı keyfiyyəti var. Yeni bu silah-sursatlar müasir tələbələrə cavab verir. Bunun da bir qismını Azərbaycan Silahlı Qüvvələri əldə edib. Digər bir tələb olunan qismi isə yaxın zamanlarda silahlı qüvvələrin arsenalında görülməcəyik".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Fəxrəddin Aboszadənin ekstradisiyası gecikir- müəmma

Azərbaycana qarşı radikal çıxışlar edən, separatçı təşkilat rəhbəri, Talyş Milli Hərəkatı adlanan qondarma qurumun sadri Fəxrəddin Aboszadənin Azərbaycana ekstradisiyası yubanır. Məlumat üçün önce qeyd edək ki, sentyabrın 7-də Moskva vilayəti Luberets rayon məhkəməsinin hakimi İl.Juravlevin hökmü ilə Aboszadənin Azərbaycana ekstradisiyası olunması üçün 1 aylıq müddətə barəsində həbs-qətimkən tədbiri seçilib.

Fəxrəddin Aboszadə haqda 2018-ci il iyulun 12-də Sebayel Rayon Mehkəməsinin qərarı ilə cinayet işi açılıb və onun həbsinə qərar verilib.

Fəxrəddin Aboszadə Azərbaycana düşmən kəsi-lən separatçı, bir zamanlar ölkəmizi bölməyə və "Talyş-Muğan Respublikası" yaratma-ya çalışmış Ələkərim Hümbətov tərəfindən 1993-cü ildə qondarma qurumun "parlaməntinin spikeri" təyin olunmuşdu. Xəyanətin qarşısı alındıqdan sonra qaćıb Rusiya siyaseti "F. Aboszadə" uzun müddətdir xaricdən Azərbaycan dövlətçiliyi əleyhine mütəmadi təxribat xarakterli kəskin çıxışlar edirdi.

O, ermənilərə məxsus mətbuat orqanlarında da

Azərbaycana qarşı separatçı çıxışlar sərgiləyib. Fəxrəddin Aboszadənin Ermənistən xüsusi xidmət orqanları ilə six əlaqədə olduğu bildirilir.

"Yeni Müsavat" a danışan deputat Zahid Oruc söyləyib ki, sözügüdən şəxs uzun illərdir ki, müxtəlif keşfiyyat orqanlarının elində Azərbaycana qarşı mübarizənin tribunasına چəvrilir: "Fəxrəddin Aboszadə separatizmin ideoloqu kimi çıxış etməkdədir. Bu adam müəyyən bir yol keçib, xalq əleyhine mübarizənin tərcüməyi-halını toplaşması fonunda təcrübə qazanıb. Həmçinin onun elmi aləmdən çıxdığını gözönüne gətirsek, heç şübhəsiz ki, həmin dərhal bununla bağlı prokurorluq orqanlarından təkzib gəlməli idi. Parlamentdə bu istiq-

alırlar ki, onun təsir gücü mətdə atılan addımlar barəsində cəmiyyətin de məlumatlandırılmasını arzu etdiyi bildirmişdim. Bunu həm də o baxımdan vurğulamışdım ki, gərəkərsə Rusiya və Azərbaycan arasında parlamentlərə əlaqələri də bu işə cəlb etmək olardı. Hazırkı dönende Rusiya ilə bütün siyasi münasibətlər en yüksək səviyyəyədədir. Eləcə də açıq deşək bu, həm də rəsmi Moskvadan ölkəmiz əleyhinə aparılan fəaliyyətlərə qarşı ciddi tədbirlər gördüyünlər mesajı olardı. Ona qarşı olan münasibətlər Rusiyaya imkan verədi ki, heç bir halda bu bölgədə bölgüllük siyaseti aparmadıqları, imzalanmış sazişlərə uyğun hərəkət etdiklərini sübuta yetirədilər".

Deputat bildirib ki, bu, iki ölkə arasında hüquqi-siyasi münasibətlərin zirvəsi sayılmalıdır. Parlamentdə bu istiq-

parlamentlərə münasibətlər də çox yaxşı səviyyədədir. Lakin hadisədən artıq bir müddət zaman keçməsi və heç bir məlumatın verilməməsi sanki şübhələri bir qədər artırır. Azərbaycan tərəfinin bu məsələdə iradəsi bizə bellidir. Qarşı tərəfdən hansı mövqelərin ortaya qoyulduğu çox təssüf ki, aydın deyil. Elə hesab edirəm ki, Fəxrəddin Aboszadəni müdafiə etmək üçün hər hansı bir ölkənin hüquq-mühafizə orqanları, hüquq-müdafiə təşkilatları heç bir halda səbəb tapa bilmezler. Çünkü burada onu gözləyən cəza, onun fəaliyyətinə adekvat olacaq. Azərbaycan bunun zəmanətini rəhatlıqla verə bilər. Ona görə də məsələ ilə bağlı müvafiq qurumlardan reaksiyaların bildirilməsi yerine düşərdi. Ümid edirəm ki, prokurorluq müvafiq istintaq tədbirləri-

nin nəticələrini, həmçinin ekstradisiya ilə bağlı müvafiq sənədləri qarşı ünvanla ra təqdim edib. İctimai gözləntilərin qırılmaması üçün çox təsirli və ciddi addımların məlumatları xalqa verilməlidir. Məncə bu daha təsirli işlər görməyə imkan açar. Hətta nəticə olmadığı təqdirdə, artıq Azərbaycan özü üçün istənilən yekunları edəcək və bu, heç bir halda bizi xəyal qırıqlığına uğratmayacaq. O baxımdan ki, dövlətlərə münasibətlər heç zaman tek tərəflə deyil. Azərbaycan dəfələrlə qonşu ölkələrin hər hansı birində qeyd etdiyimiz istiqamətdə separatçı, terrorçu və ya diğər bu kimi şəxslərin hər birini ölkələrinə təqdim edib. Bütün isə indiki halda eyni addımları bölgə dövlətlərindən gözləməyə ixтиyarımız var".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Ötən həftə mediada on cox müzakirə edilən mövzularlardan biri de leğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Monitoring Mərkəzinin sabiq reisi, general-major Teymur Quliyev və Transmilli İqtisadi Cinayətkarlıqla Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin sabiq reisi, general-major Sübahir Qurbanovun apelyasiya şikayətləri üzrə məhkəmənin başlanmasına oldu. Yada salaq ki, generalların ve onların işçilərinin şikayətinə Bakı Apelyasiya Məhkəməsində hakim Sahibxan Mirzəyevin sədrliyi ilə baxılır.

Monitoring Mərkəzinin sabiq reisi, general-major Teymur Quliyev, Transmilli İqtisadi Cinayətkarlıqla Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin sabiq reisi, general-major Sübahir Qurbanov bərəət hökmünün çıxarılmasını isteyirlər. Bu xəbərlərdən sonra mediada MTN generallarının azadlığa buraxılacağı ilə bağlı iddialar yayılıb.

Həftəsonu isə Baş Prokurorluğun mətbuat xidməti bu iddialarla bağlı geniş məlumat yayıb. Məlumatda deyilər ki, leğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin məhkəmənin hökmü ilə azadlıqdan mehrum etmə cəzasına məhkum olunmuş bəzi vəzifeli şəxslərinin vaxtından əvvəl azadlığa buraxılmaları ilə əlaqədar yayılmış informasiyalar həqiqətən eks etdiir.

Prokurorluq kütłəvi informasiya vasitələrindən leğv olunmuş MTN-in həbsdəki bəzi vəzifeli şəxslərinin vaxtından əvvəl azadlığa buraxılmalarını qəti şəkildə təkzib edib.

Açıqlamada bildirilir ki, MTN-in ayrı-ayrı vəzifeli

şəxsləri tərəfindən vəzife səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə, vəzifə səlahiyyətlərini aşma və sair faktlara bağlı Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində cinayət işi açılıb, istintaq tamamlanıb. Bakı Hərbi Məhkəməsi sabiq vəzifeli şəxslər Sübahir Qurbanov, Fizuli Əliyev, Teymur Quliyev, Zaur Məmmədov, Natiq Aliyev, Natavan Mirvetova, Fərhad Atayev, Elşad Əzizov,

Anar Şirəliyev və Eşqin Əliyevi müxtəlif müddətə azadlıqdan məhrumetmə cəzalarına məhkum edib.

Prokurorluq, eyni zamanda, sözügedən iş üzrə məhkum olunan iki nəfərin azadlığı çıxdığını təsdiq edib. Ancaq bildirilir ki, həmin iki nəfər cəzasını çəkib bitirdikləri üçün azadlığa buraxılıblar. Söhbət Bakı Hərbi Məhkəməsinin aprelin 23-də verdiyi hökmle 3 il azadlıqdan məhrum edilmiş

Uzun illər DİN-in əməkdaşı olan Sahibxan Mirzəyev indiyədək bir sıra qalmaqallı cinayət işlərində məhkəməyə sədrlik edib

Sahibxan Mirzəyev

Eşqin Əliyev və Anar Şirəliyevdən gedir.

Prokurorluq vurğulayır ki, məhkəmə hökmü verərəkən onların az ağır cinayət töretmələrini, istintaqla yaxından əməkdaşlıq etmələrini nəzəre alıb. Eşqin Əliyevin cəzasının əvvəli 2015-ci il oktyabrın 17-dən, Anar Şirəliyevinkin isə 2015-ci il oktyabrın 18-dən hesablanıb. Baş Prokurorluğun açıqlamasında adı çəkilənlərdən başqa, MTN-in İstintaq İdarəsinin şöbə reisi olmuş Vüsal Ələkbərovun da azadlığa buraxıldığı bildirilir.

Bəs, MTN generallarının apelyasiya şikayətinə baxan hakim kimdir? O, indiyədək hansı qalmaqallı işlərə baxıb?

Sahibxan Mirzəyev 1954-cü ildə anadan olub. 1987-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin(indiki BDU) Hüquq fakültəsini bitirib.

1979 -2000-ci illərdə DİN-in əməkdaşı olub. Bakı şəhəri Nizami RPL-nin İstintaq şöbəsinin baş müstəntiqi işlə-

yib. Bundan sonra o, ədliyyə sistemine keçib. 2000 -2007-ci illərdə Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə Hərbi Məhkəmənin hakimi olub. 2007-ci ildən isə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimidir. 2010-cu ildə Hakimlərin Seçki Komitesinin üzvüdür.

Hərbi Məhkəmənin hakimi olanda bir sıra qalmaqallı cinayət proseslərində hakimlik edib. Məsələn, 2005-ci ildə Sahibxan Mirzəyevin sədrliyi ilə İmişli rayonunun sabiq hərbi komissarı Elxan Nəsirovun məhkəməsində hakim olub. Sabiq hərbi komissar vəzife saxtakarlığında, hakimiyət həddini aşmaqdə, rüşvət almaqdə, dələduzluq və xulinqanlıq eməllərində təqsirli bili-

nirdi.

2010-cu il noyabrın 18-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsində həbs edilmiş blogger Adnan Hacızadənin vaxtından əvvəl azadlığa buraxılması ilə bağlı Qaradağ rayon Məhkəməsinin çıxardığı qərardan verdiyi apelyasiya şikayətinə

de sözügedən hakim baxıb. Adnan Hacızadənin şikayəti təmin edilib və 7 ay 21 günlük cəzasından şərti azad edilməsi və məhkəmə zalından azadlığa buraxılması barədə qərar verib.

Sahibxan Mirzəyev "MTN işi" üzrə prosesdə yeni hakim deyil. Məsələn, bu il MTN-in Antiterror Mərkəzinin sabiq reisi, general-major Elçin Quliyev və həmin mərkəzin əməkdaşı, polkovnik Azər Mehdiyevin barələrində olan hökmənən verilən apelyasiya şikayətinə baxıb. Qərara əsasən, apelyasiya şikayəti təmin edilməyib, hökm qüvvəde saxlanılıb.

MTN Antiterror Mərkəzinin reis müavini olmuş polkovnik İlqar Əliyevin aile üzvləri üzərində həbs qoyulan emlakının geri qaytarılması üçün məhkəməye müraciətlerinə də Sahibxan Mirzəyevin icraatında baxılıb.

Bu il daha bir qalmaqallı cinayət işinin hakimi də Sahibxan Mirzəyev olub. General Novruzəli Orucovun xılıqlanlıqla təqsirləndirilən oğlu Rüstəm Orucovun apelyasiya şikayətinə də S.Mirzəyev baxıb.

□ ORXAN,
"Yeni Müsavat"

MTN çetesi "Koçak Gold"un 39 kilogram qızılını necə yağmalayıb

Türk şirkətinin qızıl-zinət əşyaları daşıyan nümayəndələrinə qarşı "mahmudovçu"lar tərəfindən planlanan hücumun təfərrüatları

Ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin sabiq generallarının araşdırılmayan dəha bir cinayəti üzə çıxıb. 2011-ci ilin dekabrında Bakı şəhərində Türkiyənin məşhur "Koçak Gold" şirkətinin qızıl-zinət əşyaları daşıyan nümayəndələrinə qarşı "mahmudovçu"lar tərəfindən planlanan hücum olub.

Məlumatda görə, Pehlivan Hamitin azad edilməsi üçün danişqlara başlayan "mahmudovçu"lar onun azad edilməsi üçün böyük məbleğ isteyiblər. Bir aya yaxın davam edən get-gəldən sonra Pehlivan Hamitin ölkəyə qaçaq yolla getirdiyi 40 kilogram qızılın müsadirəsi və 50 min dollar qarsılığında yüngül cəzaya məhkum olunması razılaşdırıldı. Həmin qızıl-zinət əşyalarının 1 kilogram 360 qramı dövlət nəfincə müsadirə edilib. Yerde qalan 39 kilograma yaxın qızıl-zinət əşyaları "mahmudovçu"larda qalıb. Bu gün də həmin qızıl-zinət əşyalarının harada olduğu

arasındırılmayıb. Pehlivan Hamitin cinayət işi üzrə materialları Yasamal Məhkəməsinə göndərən "mahmudovçu" generallar Pehlivan Hamitin sonradan yüngül cəza ilə azad edilməsinə nail olublar. Belə məlumatlar var ki, "Koçak Gold"un Azerbaycandakı sonrakı fəaliyyəti "mahmudovçu"ların nəzarəti altında heyata keçib.

Qeyd edək ki, 2017-ci ilin martında Bakı Hərbi Məhkəməsinin sədri hakim Həbib Həsənovun sədrliyi ilə leğv edilmiş MTN-nin Monitoring Mərkəzinin sabiq reisi, general-major Teymur Quliyev, Transmilli İqtisadi Cinayətkarlıqla Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin sabiq reisi, general-major Sübahir Qurbanov, Əməliyyat-Texniki İdarəsinin reisi, general-major Natəvan Mür-

vətova, həmin qurumun digər vəzifeli şəxsləri Füzül Əliyev, Zaur Məmmədov, Natiq Aliyev, Fərhad Atayev, Anar Şirəliyev, Eşqin Əliyev, Elşad Əzizovun cinayət işi üzrə prosesdə zərərçəkmiş Aslan Cahanlırov ölkəyə qaçaq yolla qızıl daşınmasından danışmışdı. Demişdi ki, Dubaydan 95 min manatlıq qızıl alaraq Bakıya getirmək isteyib. Həmin qızılları gömrükden keçirmek üçün Elxan Hüseynova verib, özü isə Dubayda qalıb.

Zərərçəkmişin ifadəsində sitat: "Hamı bilir ki, qızıl Azerbaycana qaçaq yolla gəlir. Mənim də alverçi olduğumu bilsidilər. Görürkədə olan monopoliyadan yayınmaq üçün qızılları Elxanə verdim ki, o keçirsin".

Bakı Hərbi Məhkəməsində MTN-in sabiq vəzifeli şəxsləri

Sübahir Qurbanov, Fizuli Əliyev, Teymur Quliyev, Zaur Məmmədov, Natiq Aliyev, Natavan Mirvetova, Fərhad Atayev, Elşad Əzizov, Anar Şirəliyev və Eşqin Əliyevin cinayət işi bu ilin aprelində yekunlaşıb.

Maraqlıdır ki, prosesdə "mahmudovçu" dəstənin "Koçak Gold"un 39 kilogram qızılının yağımlanması barede epizod olmayıb. Həmin qızılların kimlərin cibinə getməsi, ölkəyə qızıl-zinət əşyalarının qaçaq yolla daşınmasında hansı üsullardan istifadə olunması haqqda da araşdırımızın nəticəsini təqdim edəcəyik.

Qeyd edək ki, artıq general Sübahir Qurbanovla birgə mühabimə olunan 2 sabiq MTN-ci azad edilib. Baş Prokurorluq

həmin şəxslərin azad edilməsi ilə bağlı yıldığı məlumatda onların az ağır cinayət töretmələri, istintaqla yaxından əməkdaşlıq etmələri və cəzalarını yüngülləşdirən digər hallar müyyən olunduğunu açıqlayıb. Cinayət Məcəlləsinin maddələrinin sanksiyası daxilində 3 il müddətə azadlıqdan məhrumetmə cəzasına məhkum olunmuş və cəzasının əvvəli 2015-ci il 17 oktyabr tarixdən olan Eşqin Əliyev, eləcə də cəzasının əvvəli 2015-ci il 18 oktyabr tarixdən olan Anar Şirəliyev cəza müddətlərinin sona çatması ilə əlaqədar azadlıqdan məhrum etmə cəzasından azad olunublar.

□ E. MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın ən çox sərmayə yatırıldığı ölkələr

Fikrət Yusifov: "Yatırımların uçotu sahəsində kifayət qədər ciddi boşluqlar var"

Son illərdə Azərbaycan bir çox xarici ölkələrə sormayı yatarıb. Maraqlıdır, biz daha çox hansı dövlətlərə investisiya qoymuşuq? Eyni zamanda, ölkəmizə yatırılan sərmayeler sırasında hansı dövlətlərin öndə olduğunu da maraq doğurur.

Sabiq maliyyə naziri Fikret Yusifov bildirdi ki, müəyyən hesablamalara görə, Azərbaycan 2004-2018-ci illərdə xərici ölkələre müxtəlif sahələr üzrə 21 milyard ABŞ dollarından çox investisiya yönəldib: "Bu sıradə Türkiye, Gürçüstan, Rusiya, ABŞ, Yaponiya, Çin, İsveçrə, Serbiya, Montenegro, Ukrayna kimi ölkələr öz sərafadırlar. Bu illər ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatına 250 milyard dollar həcmində sərmaya yatırılıb ki, bunun da təxminən yarısı - yəni hədasa 125 milyard dollara qədəri xərici sərmayələrin payına düşür. Azərbaycandan xərici ölkələrə edilən yatırımların səviyyəsi ölkəmizin iqtisadiyyatında və maliyyə durumunda formalşmış dayanaqlığın bariz nümunəsidir. Lakin Azərbaycandan başqa ölkələrə edilən yatırımların uçotu sahəsində kifayət qədər ciddi boşluqlar var. SOCAR və Neft Fondu vəsaitləsə edilən yatırımlar kifayət qədər şəffaf bir şəkildə həyata keçirilsə də, fərdi investorların xərici ölkələrde etdikləri yatırımların uçotu sahəsindəki vəziyyət bir o qədər ürəkaçan deyil. Söhbət ilk olaraq Azərbaycan ərazisində qanuni yollarla qazanılmış vəsaitlərin başqa ölkənin ərazisində investisiya edilməsi prosedurundan gedir. Bu gün bizdə ölkədən investisiya məqsədləri üçün çıxarılan vəsaitlərin uçotunu aparmaq üçün normal hüquqi baza mövcud deyil. Bu, çox ciddi məsələdir. Məsələn, Gürçüstan hökuməti bəyan edəndə ki, Azərbaycanın iş adamları 2017-ci ildə Gürçüstan iqtisadiyyatına 450 milyon ABŞ dolları həcmində yatırım ediblər, bu halda biz həmin vəsaitlərin konkret olaraq kimlər tərefindən edildiyini demekdə çətinlik çəkəcəyik. Təbii ki, burada SOCAR və Dövlət Neft Fondu istisna təşkil edir. Qeyri-resmi məlumatlara görə azərbaycanlı iş adamları müxtəlif yollarla ölkədən çıxardıqları pullarla daha çox qonşu Rusiya və Türkiye ərazisində dəyəri yüz milyonlarla dollarla ölçülən daşınmaz əmlaklar alıblar. Eyni zamanda bu yatırımlar hesabına iş adamlarımız adını çəkdiyimiz ölkələrdə onlarla istehsal, emal və xidmet obyektləri qurublar. Biz hələlik ölkə ərazisində qanuni yolla qazanılmış pulların bu məqsədlərlərə çıxarılması sahəsində uçotsuzluqdan danişırıq. Əger bu gün biz qanunu yolla qazanılmış vəsaitlərin ölkədən investisiya məqsədləri üçün çıxarılmasının uçotunu qura bilməmişksə, deməli qeyri-qanuni yollarla qazanılmış vəsaitlərin ölkədən investisiya məqsədləri üçün çıxarılması sahəsində vəziyyət daha ciddidir. Buna konkret bir misal: İngiltərə hökumətinin keçən ilin sentyabr ayından qüvəyə minmiş "Maliyyə cinayətləri haqqında" qanunun tətbiq olunmağa başlamasından sonra Beynəlxalq Bankın keçmiş sədri Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşı Zamirə Hacıyevanın Azərbaycandan oğurlanıllaraq çıxarılmış pullar hesabına Londonda aldığı əmlaklarla bağlı olan qalmaqal mediada geniş müzakirə olunur. Bu vəsaitlər ölkədən nəğd pul şəkilində kisələrdə daşınüb aparılmayıb. Deməli, həmin vəsaitlər qanunvericilikdəki hansısa boşluqlardan istifadə edilmək kə köyürmələr yolu ilə Azərbaycandan çıxarılib. Bu gün artıq bu boşluqları aradan qaldıracaq yeni qanun və qaydalar toplusunu işleyib hazırlanacağı vaxtı çatıb. Ölkə prezidentinin rüşvət və korupsiyaya qarşı müharibə elan etdiyi bir vaxtda bunun alternativi yoxdur. Hesab edirəm ki, aidiyyatı qurumlar ən qısa zamanda bu sahədəki vəziyyəti tənzimləyəcək kompleks tədbirlər paketini işləyib hazırlamağa məhkumurlar".

Cavanşır ABBASLI,
“Yeni Müsayat”

ABS-in Türkiye'ye uzun müddetdir səfir təyin etməsi zaman-zaman müzakirə mövzusu olur. Donald Tramp hakimiyətinin dünya siyasətində xüsusi çəkisi olan qardaş ölkəyə səfir teyinatını yubatması çox ciddi suallar doğurur.

Ekspertler hesab edirlər ki, 2016-ci ilin iyulunda Türkiyədən dövlət çevrilişinə cəhdən sonra Ankaranın Vaşinqtonla münasibətlərinin keskinləşməsi burada əsas rol oynanır.

Cənubi Qafqaz ölkələrin-dən Azərbaycanda da aylardır ABŞ-in səfiri yoxdur. Eyni zamanda, Gürcüstana Amerika bir müddətdir səfirini göndər-mir. Doğrudur, Tiflisdə ABŞ səfiri qısa müddətdir yoxdur. Am-

ABS Bakı və Ankaraya səfirini gələn il göndərecek

ma Bakıda artıq 6 aydan çoxdur ki, bu post boşdur.

Politoloq Əhəd Məmmədli Amerikanın Türkiyəyə sefir təyin etməsəsinin səbəblərinin çox olduğunu söylədi: "Gezi olayları, PKK, YPG, PYD-nin silahlandırılması, hərbi xunta, FETÖ, İran, s-400 və sonda da açılan iqtisadi savaş sefir təyininatının gecikməsində səbəb kimi birbaşa rol oynayır. Kipr böhranından sonra ilk dəfədir ki, Türkiyə-ABŞ münasibətlərində bu qədər gerilə-

me var. Amerika qardaş olğeyə sefir təyinatı düşünür, sadəcə qeyd edilən səbəblər görə sefir təyin etmir. Münasibətlər yumşalmalıdır, üstəlik Trampin qeyri-sabit xarici siyasetini də nəzəre almalyıq. Üstəgəl, ABŞ-da elitalar savaşı da Türkiyəyə sefir göndərmək məsələsini yubadır. Burada əsas səbəb Türkiyənin müstəqil siyaset yürütməsidir, böyüməyə doğru getməsidir. Qərbin yeganə ehtiyatlandığı müsəlman ölkə Türkiyədir. Türkiyə hələ də xristian dünyası üçün son xilafət deməkdir. Türkler son əsrlərdən İslam bayrağının daşıyıcılarıdır, müsəlman xalqlarının güvəncidir. İndi bir anlığa düşünün, türk dövləti yenidən bu mövqelerinə qayıtsa, Qərb üçün nə deməkdir? Bu Qərb üçün də, şimal üçün də Yaxın Şərqi, bütövlükde müsəlman Şərqinin itirilmesi deməkdir. Bu torpaqların yenidən əsl sahibləri müsəlmanlara qaytarılması deməkdir. Ona görə Amerikanın Türkiyəyə bu cür mövqeyi məlum məsələdir. Bütün engellərə rəğmən Türkiyə böyükçə Amerika səfərini də göndərəcək, bərabər hüquqlu tərəf- daş kimi eyni masaya da oturacaq. ABŞ səfir təyinatına laqeyş yanaşmır, sadəcə Trampin rəhbərliyi ilə indiki administrasiya üçün xarici siyaset prioritət təşkil etmir. Ən azı görünən budur. Tramp ölkəsini daha çox biznesmen kimi idarə edir, nəinki diplomat kimi. Kifayət qədər uğurlu da idarə edir. Trampin dövründə ABŞ-in iqtisadi nəticələri maksimum səviyyəyə qalxıb. Kapitalist Amerikada sırvətli amerikalıların sosial rifahı əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlib. Bunların hamısı prezident posyunda yerləşən biznesmen Trampin apardığı uğurlu iqtisadi siyaset nəticəsində baş verdi. Biznesmen Tramp üçün bir çox amerikalıların tanımadığı uzaq balaca Azərbaycan, Gürcüstan na sefir göndərməkdənse, əsas ölkəsinin iqtisadi yüksəlisiidir. Gürcüstana sefir göndərməməyə gəldikdə isə çox güman ki, bu ölkədə keçiriləcək prezident seçkilərindən sonra sefir göndərəcəklər. Amerika Gürcüstan'dakı seçkilərin nəticələrini gözəleyir. Azərbaycan da daima Vəsiqəntonun diqqətindədir".

birinci sıraya getiribler, alverlerini edib, yenidən ikinci sıraya göndərirler".

Lakin onun namizədləyi hələlik Senat tərəfindən təsdiqlənmeyib. Onun namizədləyi təsdiqlənərsə, 2019-cu ilin əvvəlində yeni səfirin Azərbaycana geləcəyi güman edilir.

Əhəd Məmmədli deyir ki, ölkəmiz Amerika üçün regionda çox önemli tərefədarlıdır: "Demokratiya məsələsinə görə Azərbaycanla Amerika arasında bəzən problemlər yaranır, amma sonda həmişə dövlət maraqları qalib gəlir. Lازım olanda demokratiyani yenidən

övürçuya çevrilir. ABŞ hələ bu-nu həzm edə bilmir, amma həzm edəcək. Türkiyə Azərbaycanın təbii, Gürcüstənən isə strateji müttəfiqidir. ABŞ isə Türkiye ilə NATO-da önemli itti-faqdadır. Müsəlman, dünyəvi Azərbaycan İslam dünyasında ABŞ və İsrailin əsas tərefədaşıdır. Düşünürəm ki, gələn il həm Türkiyəyə, həm Azərbaycan, həm də Gürcüstana Amerikanın səfir göndərmə problemi həll ediləcək".

"Baxış bucağı"

ABS-in Ermənistan'daki səfiri Riçard Millsin Qarabağ açıqlamasını işgalçi ölkədə geniş rezonans doğurub. Diplomatın "Dağlıq Qarabağ münaqişesinin istenilən variyantda nizama salınması işgal edilmiş ərazilərin müəyyən hissəsinin qayıtarılmasını tələb edəcək" deməsi erməni cəmiyyətinin ciddi şəkildə silkəldədi. Bəzi ekspertlər artıq səlahiyyətləri başa çatan Millsin açıqlamasına önmə verməməyi tövsiyə etslər də, əksəriyyət bu mesajın arxasında Vasingtonun Qarabağ planının dayandığını iddia etdi. Mövzu ilə bağlı Strateji və Beynəlxalq Araşdırma Mərkəzinin direktoru Eldar Namazovla danışdıq.

- *Eldar bəy, ABŞ-in Ermənistan'daki səfiri Riçard Millsin açıqlamasını baş nazir Nikol Paşinyan da mesaj olaraq qəbul etdi. Səfirin dedikləri əzəqqədən nəticələr çıxarımaq əsas yaradır mı?*

- Birincisi, onu qeyd edim ki, ABŞ diplomatları tərəfindən bu tipli ilk bəyanat deyil. Təqribən iylərim bundan əvvəl ABŞ-in Minsk Qrupundakı səfiri cənab Riçard Hoqland Madrid prinsipləri haqqında geniş açıqlama verdi. Onun açıqlamasındaki Madrid prinsiplərinin şəhər demək olar ki, Azərbaycanın yaşımasına uyğun idi və o zaman da bu, böyük bir rezonansa səbəb oldu. İndi cənab Riçard Mills en mühüm məsələ ətrafında açıqlama verdi. Ermənistan mətbuatı bu günə kimi hələ onun təsiri altında çıxa bilmir. Bunu təsadüfi saymaq olmaz. Həm ABŞ-in Minsk Qrupundakı həmsədri, həm ABŞ-in Ermənistan'daki səfiri Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı Ermənistəni silkəleyən bəyanatlar verirlər, deməli, burada konkret məqsəd var. Mən hər iki insanı, cənab Millsi və cənab Hoqlandı çox yaxşı tanıyıram. Elə iylərimdən də axırıncı dəfə onlarla görüşüm olmuşdu, Qarabağ məsəlesi ilə bağlı çox geniş müzakirələr aparmışdıq.

Harada?

- Təbii ki, Ermənistanda yox, Tiflisdə belə bir görüş təşkil olunmuşdu. Mən müzakirələrimizin detallarına vəmiram. Orada müəyyən bir prosedur-etik qaydalar var və biz müzakirələrimizin bütün detallarını mətbuatə açıqlamıq. Ancaq sizə deyə bilərəm ki, bu açıqlamaların əsas məqsədi Ermənistanda hakimiyətə cəmiyyət və hakimiyətə Minsk Qrupu arasında yaranmış xoşagelməz halın aradan qaldırılması idi. Söhbət nedən gedir? Biz öz tərəfimizdən var gücümüzle bir məsələn amerikalılara sübut etməyə çalışırdıq. Artıq onlar başa düşübər ki, Ermənistən hakimiyəti - ister Kocəryan, isterse də Sərkisyan hakimiyəti olsun - öten 20 ilin ərzində həm öz cəmiyyətini, həm də beynəlxalq vasitələri, Minsk Qrupunun həmsədrlərini aldadıblar. Kocəryan-Sərkisyan cütlüyü nün Qarabağ məsələsinə bağlı oyunu ondan ibarət idi ki, Minsk Qrupu təqribən dedən dənisiqlarda Dağlıq Qarabağın ətrafında işğal olunmuş ərazilərin azad olunması principini qəbul edirlər. Bu da sənədlərdə öz əksini tapırdı. Ancad ölkə daxilində öz cəmiyyətlərinə bu haqda nəinki bir mesaj vermirdilər, əksinə, öz cəmiyyətlərinə buna kökləyirdilər ki, heç bir güzəştən səhbət geda bilməz, torpaqları azad etmək olmaz. Bu səpkidə də dövlət təhlükəsini qururdular. Öz dilləri ilə deməsələr də, dövlət mətbuatı, hakimiyətə yaxın şərhçilər, ekspertlər hamısı bir rey yaradırdı ki, işğal altındakı torpaqla-

Bakıya sefər edən Dövlət Departamentinin mühüm təmsilçisi cənab Kent açıq bəyan etdi ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi Qarabağ probleminin həllinin hüquqi bazasını təşkil edir. Yeni bunlar artıq qərar veriblər. Mən hesab edirəm ki, ABŞ administrasiyasının qərarı var və onu da müxtəlif diplomatlardan açıq şəkilde birbaşa cəmiyyətə müraciət edib Sərkisyan-Kocəryan cütlüyünün 20 il-

son yarımlıdə ABŞ prezidenti Donald Tramp həm Azərbaycan prezidentinə dövlət bayramı ilə bağlı ünvanladı, həm Ermənistənən baş nazirinə ünvanladı məktubda açıq demişdi ki, yaxın aylarda Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı sizincün yeni imkanlar açılacaq. ABŞ prezidenti bunu yazılı surətdə qeyd edirə, deməli, bunun arxasında müəyyən bir planlar var.

ları var, bunu gizlətmirlər. Bu strategiya çərçivəsində də sərhəd bölgəsində konfliktlərin həlli, yumşalması və s. də öz əksini tapır, o cümlədən Qarabağ məsəlesi.

- *ABŞ səfirinin fikirlərinə rəsmi Moskvanın reaksiyası çox sərt oldu. Düzdür, birbaşa Qarabağ məsələsi barədə dedikləri hədəfə alınmadı. Amma istenilən haldə diplomat Ermənistənən daxili işlərinə qarşılığına görə itti-*

zilərindən çıxməq qərarına gəlib. Bu xəbəri Bolton ilk növbədə Kremlə müzakirə edib onlara xəbərdarlıq edəcək, halbuki məsələ artıq mətbuatı sizib. Təbii ki, İran məsəlesi orda da çox ciddi müzakirə olunacaq, həmçinin Suriya və Ukrayna məsələləri. Ancaq önce ABŞ-in İranla bağlı planlarıdır. Bakı və İrvanda aparılacaq danışıqlarda cənab Bolton sözsüz ki, birbaşa Azərbaycanla bağlı müz-

“Əminəm ki, son sözü diplomatiyamız yox, ordumuz deyəcək”

Eldar Namazov: “Dəqiq bilirəm ki, ABŞ Administrasiyasının Qarabağla bağlı planı var”

“Əgər plan olmasaydı, Tramp prezident İlham Əliyevə və Paşinyana bu barədə açıq yazmadı”

rin bir qarışını da qaytarmaq olmaz. Təbii ki, cəmiyyəti buna kökləyəndən sonra onlar Minsk Qrupunun həmsədrləri ilə müzakirələrdə də həmişə Ermənistən cəmiyyəti kompromisə hazırlıq deyildər. İddia edirdilər ki, o torpaqların azad olunması ilə bağlı erməni cəmiyyətini razılıqla getirmək qeyri-mükündür, heç bir siyasetçi ictimai rəyi nəzəre alaraq buna gedə bilməz. Halbuki ictimai rəyi də özləri yaradıblar. İndi cənab Millsin bu açıqlaması birbaşa erməni cəmiyyətinə müraciət oldu ki, 20 ildə sizin hakimiyətiniz sizi aldırdı, o torpaqların azad olunması qeyd olunur və bu, təkçə ABŞ-in yox, beynəlxalq ictimaiyyətin mövqeyidir. Təsədüfi deyil ki, elə həmin ərefədə

dir apardığı gizlənəpət strategiyasını darmadağın etmək istəyirler.

- *Amma amerikalı digər diplomat, keçmiş həmsədr Ceyms Uorlik deyib ki, mövcud hökuməti Qarabağ məraqlandırırmı...*

- Ceyms Uorlik hər şeyi düzgün qiymətləndirəndə, yəqin ki, onun uzun illər davam edən həmsədliyi dövründə hansısa bir irəliliyələr ola bilərdi. Mən dəqiq bilərim, ABŞ administrasiyasının Qarabağla bağlı müəyyən bir planları var. Ona görə ki, administrasiyanın Qarabağla bağlı strategiyası müəyyənləşəndə onlar həm diplomatları, həm ekspertləri cəlb edib müəyyən müzakirələr keçirirdilər. Həmin müzakirələrin bir neçəndə mən özüm de ekspert kimi dəvət olunmuşum, onlarla saatlarla müzakirələr aparmışq. Nəzəre alın ki,

Nəzərə almaq lazımdır ki, ABŞ siyasetçiləri və ABŞ administrasiyası üçün bir nömrəli məsələ İran məsələsidir. Bu mənəda cənab Uorlikin belə fikirləri ola bilər ki, administrasiya üçün Qarabağ probleminin həlli ön planda deyil. Amma İranla da bağlı hansısa ciddi strateji qərarlar veriləndə İranın ətrafında baş verən proseslər, hakimiyət dəyişikliyi, məxməri inqilabla bağlı idi. Rusiya XİN-in sözçüsünü ən çox qıcıqlandıran məqam Qarabağ haqqında deyilən sözler deyildi. Cənab Mills dedi ki, onlar uzun illərdir həm vətəndaş cəmiyyəti ilə, həm hökumətin içərisindəki müəyyən gruplarla daim işləyiridilər ki, Ermənistanda demokratiani inkişaf etdirsinlər. Bax, bu sözlər rusları çox qıcıqlandırdı və bunu Ermənistənin daxili işlərini qarışma kimi qiymətləndirdilər.

- *ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə məsləhətçisi Con Bolton oktyabrın 24-də Azərbaycana səfər edəcək. Əgər ABŞ administrasiyasında siz deyinizi kimi, Qarabağla bağlı planı varsa, o haldə bu səfərin həm Qarabağla bağlı olduğunu deyə bilərikmi?*

- Siz fikir verin, cənab Bolton da səfəri hansı marşrutla olacaq. Mən dediyim formata uyğun olaraq səfər marşrutunu seçiblər. O həm Azərbaycanda, həm Ermənistanda, həm Gürcüstənda, həm də Rusiyada olacaq. Təbii ki, Con Bolton Tramp administrasiyasının beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri üzrə aparıcı şəxsdir. Onun uzun illər ərzində respublikaçılar administrasiyasında çalışdığını və böyük təcrübəyə malik olduğunu nəzərə alaraq demək olar ki, Pompeo (Dövlət katibi - E.P.) ilə bərabər, Tramp administrasiyasının siyasetini müəyyənlaşdırıb. Onun mən qeyd etdiyim formata üzrə səfər etməsi onu göstərir ki, burada adları çəkdiyim hər bir ölkə ilə ikitərifli münasibətlərə aid olan mövzular var. Məsələn, Tramp administrasiyası Rusiya ilə həla Qorbaçovun dövründə imzalanmış hərbi müqavilələrin bə-

yen məsələləri müzakirə edəcək. Eyni zamanda regional təhlükəsizlik məsələlərini müzakirə edəndə təbii ki, burada İranın ətrafında gedən proseslər on plandadır. Nəhayət, Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı hesab edirəm ki, onların artıq müəyyən bir planları var. Əgər plan olmasayıdı, cənab Tramp prezident İlham Əliyevə və baş nazir Nikol Paşinyana bu barədə açıq yazmadı.

- *ABŞ səfirinin dediklərinə istinad edən bəzi ekspertlər hesab edirlər ki, Paşinyan sekidən sonra torpaqların azadlığı ilə bağlı addımlar atmasa, ABŞ onun devriləsi planını işə salacaq. Bu, nə qədər inandırıcı görünür?*

- Hər halda ABŞ diplomatının verdiyi mesaj uzunmüddətli təsire malik olacaq. Ermənistanda bu mesajın eleyhinə sifarişli məqalələr yazılsın. Onların arqumentləri çox zəifdir. Ancaq ciddi ekspertlər bu mesajla bağlı xüsusü qeyd edirler ki, bu, tekçə ABŞ-in mesajı deyil, ABŞ diplomatı bunu deyirse, deməli, bunun arxasında Qəribin mövqeyi dayanır. İşğal altındakı torpaqların azad olunması və o torpaqlar azad olunmasa, sülh prosesinin mümkünsüz olduğunu artıq beynəlxalq ictimaiyyətin adından Ermənistən cəmiyyətinə deyirlər. Onları bunu müzakirə etməyə məcbur edirlər. Gec-tez Paşinyan hakimiyəti də seçim qarşısında qalacaq: Qarabağ məsələsində ya Sərkisyan və Kocəryanın siyasetini yürütmək, ya da beynəlxalq ictimaiyyətin mövqeyini nəzərə almaq. Ancaq mən dediyim kimi, bu amil Ermənistənin daxilində ziddiyətləri daha da gücləndirəcək. Mən eminəm ki, Azərbaycan hakimiyəti nəzərə alır ki, Paşinyan belə bir məqamda xarici təhlükəni şıxırdı, ölkədə öz məqsədlərinə çatmaq üçün cəmiyyəti mobilizə edir. Ona görə də müəyyən mənəda manevr edən Paşinyana ölkə daxilində toqquşmaları, qarşılurmaşı daha da genişləndirməsi üçün münbit şərait yaradırlar. Bütün hallarda mən eminəm ki, Ermənistənin daxilində ciddi siyasi böhranlar hələ davam edəcək, daha da güclənəcək. Hələ bu proseslər pik nöqtəsinə çatmayıb. Ancaq mən eminəm ki, son söz yənə də diplomatının yox, Azərbaycan ordusunun olmalıdır. Azərbaycan ordusu gerək daim hazır olsun ki, açılan imkanlardan istifadə edib bizim torpaqlarımızı azad etsin.

□ **Elşad PASASOV,**
“Yeni Müsavat”

Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin dinc yolla həllində vasitəciliyi öz üzərinə götürən ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrleri Rusiya, ABŞ, Fransa 25 ilə yaxındır problemin həllində heç bir uğura imza atı bilməyib. İlkəldər bu münaqişənin həll edilməmiş saxlanmasında Rusiya amilinin əsas rol oynadığı dəfələrlə bəyan edilib.

Azərbaycan cəmiyyətində belə rəy hakim kəsilib ki, Qarabağ məsələsinin açarı Rusyanın əlindədir. Bu münaqişənin hələ de yoluna qoyulmamasında, məsələnin bu qədər uzanmasında Rusyanın maraqları rol oynayır.

Ancaq nədənse Minsk Qrupu həmsədrlerindən olan dünyanın super gücü ABŞ-in Qarabağ məsələsinin həllində təsir imkanlarından az danışılır. Cəmiyyətdə bu cür rəylər də rast gəlirik ki, Qarabağ məsələnin açarı Rusyanın deyil, ABŞ-in əlində olsayı münaqişə çoxdan həlini tapardı.

Politoloq Natiq Miri isə "Yeni Müsavat" a şərhində bildirdi ki, əslində Qarabağ məsələsinin açarı tekce Rusiyada deyil: "Üzde belə bir görüntü var ki, açar yalnız Moskvanın əlindədir. Reallıqlar isə heç də belə deyil, Qarabağ probleminin açarı tekce Rusiyada yox, həm də ABŞ-dadır. Rusiya hətta istəsə belə, ABŞ istəməyinə Dağılıq Qarabağ problemi tam həll olunmayacaq - baxmayaraq ki, Azərbaycanda bir çox siyasi, ekspertlər o fikirdədir ki, Dağılıq Qarabağ probleminin açarı məhz Rusiyadır. Ancaq mən heç vaxt bu cür düşünməmişəm. Bu gün də o fikirdəyəm ki, sözügedən problemin açarı nə qədər Rusiyadırırsa, bir o qədər də ABŞ-dadır. ABŞ istəməyinə, bu prob-

lem öz həlini tapmayacaq. ABŞ Azərbaycanın Rusyanın orbitinə qayitması şərti ilə Dağılıq Qarabağ probleminin həlli-nə heç vaxt razı olmayacaq. Nə zaman Rusyanın təkbaşına vasitəciliyi ilə münaqişənin həlli yolunda cüzi iżreliyi olubsa Vaşinqtonda "İndiki mərhələdə problemin həlli mümkün deyil" kimi tormozlayıcı bəyanatlar verilib. Bəyanatlardan başqa, qapalı müstəvilde konkret menaçılın yaradıldıguna da şübhə edilməlidir. ABŞ-in Cənubi Qafqazda, xüsusile

baycanda maraqları daha da artıb. Azərbaycan eger Rusyanın orbitinə qayidar və Avrasiya İttifaqının üzvü olarsa, KTMT-yə daxil olarsa və Rusiya qoşunları sülhməramlı adı ilə yenidən Azərbaycan ərazilərinə qayidarsa, düşünmeyin ki, Vaşinqton buna seyrçi qalaçaq və bu prosesin baş tutmasına imkan verəcək. Çünkü bu, ABŞ-in qəbul edəcəyi məsələ deyil. Ona görə də Amerika bu şərtlər altında Qarabağ probleminin həlli heç zaman imkan verməyəcək. ABŞ-la Rusiya-

dövlətin digər bölgelərdə de uzlaşması lazımdır".

Politoloq hesab edir ki, Qarabağ məsələsinin açarı yalnız ABŞ-in əlində olsayı belə, münaqişənin tezliklə həll olunacağı inandırıcı deyil: "Yuxarıda sadalanan faktorlardan başqa da Amerikada güclü olan erməni lobbisi faktoru da Amerikanın konkret hərəkətə keçməsində maneədir. Amerikada çox aktiv şəkildə təşkilatlanmış erməni lobbisi fəaliyyət göstərir. Məsələn, Amerika Konqresində ermənipərest

Qarajda qətlamdan konsulluqda qətlə

Xalid KAZIMLI

Dünya ictimaiyyəti hələ də Səudiyyə Ərəbistanının İstanbuldakı konsulluğunda baş verən amansız qətlin, jurnalist Camal Qasıqçının vəhşicəsinə öldürüləsinin şokundadır.

20 gündən bəri davam edən qalmaqlın bir çox sirləri arṭiq çözülüb, ancaq müasir dünyada dövlət orqanları tərefindən rəsmi dövlət binasında belə bir qətlin, məhkəməsiz, sorğu-sualsız edəmən həyata keçirilməsi müasir insanların ağlına siğmir.

Dünya ölkələrinin tarixi isə bu kimi siyasi motivli qətlərlə, istintaqsız, məhkəməsiz edamlarla doludur.

Ela bu yaxınlarda mediada öten əsrin 30-cu illərində Lavrenti Beriyanın öz kabinetində Ermənistanın rəhbəri Ağası Xanciyani güllələməsi barədə material getmişdi. O dövrə Xanciyani Qafqaz respublikalarının üçün də rəhbəri olan və Tiflisdə oturan Beriyanaya hədiyyə getirir və ondan Cavaxetiyanın Ermənistana verilməsini xahiş edir. Beriyan qeyzlənir və Xanciyanın güllələyir. Təbii ki, SSRİ rəhbərliyinin bu hadisədən xəberi olur, ancaq bu qətl Beriyanın vəzife pillelərində iştirak etməsinə mane olmur, əksinə, deyəsən, kömək edir.

Son 50 ildə isə dövlət adamları tərefindən həyata keçirilən məhkəməsiz edamlar isə əsasən Yaxın Şərqi ölkələrində, Afrikada, bir də Cənubi Amerika dövlətlərində baş verib. Sonuncuda artıq bu kimi haqq-hesab yürütme aktlarından imtina edilib. Yaxın Şərqi isə "ənənə"ni qoruyub saxlayır.

Bu regionlarda hakimiyətdə olanlara müxalifətdə olmaq, hakimiyətə iddia etmək adamın özü haqqında ölüm fərmanı imzalaması deməkdir. Onları küçədə, iclas zalında, avtomobildə, hər yerde sorğu-sualsız öldürü bilərlər.

Bu cür hadisələrdən biri də 41 il önce Efiopiyanada baş verib.

Müxtəlif dünyagörüşlü hərbçilərin koalisiyası ilə baş tutmuş inqilab nəticəsində hakimiyətə gələn şəxsərdən biri olan Mengüstü Hayle Mariam 1977-ci ilin fevralında öz koalisya ortağı, Efiopiya inqilabının rəhbərlerindən biri və dövlətin müvəqqəti herbi-inzibati şurasının sedri vəzifəsini daşıyan Teferi Bentini və onun yüksək məsəblə dövlət xadimləri olan dostlarını güllələtdir. Bentini və onun silahdaşları dövlət şurasının iclasına toplaşmışdır. Qəfildən avtomat tüfənglərə silahlanmış əsgərlər zala daxil olublar, inqilab rəhbərərini silah gücünə binanın qarajına doldurublar, bir azdan podpolkovnik Asfaunun rəhbərliyi ilə bir qrup əsgər qaraja gələrək inqilabın və Efiopiyanın Mengistuyla cəkişən rəhbərərini güllələyiblər. Bu son qanlı hadisə olmayıb, elə həmin gün inqilab fəali mayor Yohannis Tiku Asfaunun yanına gəlib və onu güllələyib. Təbii ki, mayoru da güllələyiblər. Bundan sonra Mengistu Hayle Mariam bütün ölkə boyunca istə Bentinin, istərsə də daha öncələr devrilmiş imperator Hayle Selassiyenin nə qədər feal tərəfdarı var, hamisini güllələndər. Güllələnənlərin içində iki sabiq baş nazir, keçmiş inqilabçılar, partiya liderləri, tələbə gənclər, on minlərlə adam olub. Adamların hamisini məhkəməsiz güllələyiblər və kütłəvi qəbristanlıqla basdırıblar. Üstəlik, güllələnənlərin yaxınlarından əsgərlərin qətləmədə güllələrin də pulunu alıblar.

Sonradan, 1991-ci ildə Mengistu Hayle Mariam özü də devrilib və Zimbabveyə qaçışı olub. Hazırda o, ciddi mühafizə altında Zimbabvedə yaşayır. Sabiq diktator törfəti o qədər qətlərə görə cavab verməyib, mühakimə edilməyib və indən belə də cəzalandırılacağı mümkün görünmür.

Onun cinayətlərinin qurbanları isə artıq 40 ildir həyatda yoxdur.

Bele görünür ki, jurnalist Camal Qasıqçının qətlinin əsas sifarişçiləri də heç bir cəza almayaçaqlar. Cəzalandırılanlar yalnız kiçik vəzifə sahibləri olacaq.

Öslində qətlin başlıca təşəbbüskarının kim olduğu ilk gündə bəlliidir. Ancaq ona dözəcəklər. Hətta şahzadə bin Salman dünya birliliyinin, qüdərli dövlətlərin təzyiqinə reğmən dırəşsə, gələcəkde ölkəsinin kral olsa belə, ona dözəcək, Səudiyyə Ərəbistanıyla da, onun kralıyla da əməkdaşlıq edəcəklər.

Siyasi rəqiblərin, müxaliflərin cismən, həm də məhkəməsiz məhv edilməsi ənənəsi isə bu regionda hələ uzun müddət ən etibarlı mübarizə vasitəsi olaraq qalacaq. Çünkü müasir dünyadan çox-çox geride qalmış coğrafiyalarda başqa yol görmürlər, hakimiyət hərisliyi, tamahkarlıq, dünya-girlik o səviyyədədir ki, heç kəs nə hakimiyəti, nə də sərvəti bölüşməyi düşünür. Cəngəllik qanunu deyilən şey, bax, budur: yaşamaq üçün öldürmək.

Qarabağ probleminin açarı ABŞ-da olsayı...

Politoloq: "Rusiya istəsə belə, ABŞ istəməyince bu problem həllini tapmayacaq..."

Azərbaycanda və Xəzər hövzəsində geosiyasi maraqları var. İran məsələsinin son vaxtlar ciddi şəkildə gündəmə gəlməsi ilə Amerikanın Azə-

mövqeler üstünlük təşkil edir - baxmayaraq ki, ABŞ hökuməti balanslaşdırılmış siyaset yürüdür. Amerikada Konqresin nüfuzu çox güclüdür, burada Ermənistanı sixmaq, ona sanksiyalar tətbiq etmək yox, bu ölkəni dile tutmaq lazım olduğu barədə düşünürər".

Qarabağ məsələsində ABŞ-dan ciddi addımlar gözlemləyin ən azı, hazırda özünü adatmaq olduğunu ATƏT-in Minsk Qrupunun keçmiş amerikalı həmsədr Ceyms Uorlikin dənən verdiyi açılıma da göstərir. Uorlik bildirib ki, Birləşmiş Ştatların indiki administrasiyasını Dağılıq Qarabağ münaqişəsi maraqlandırır.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

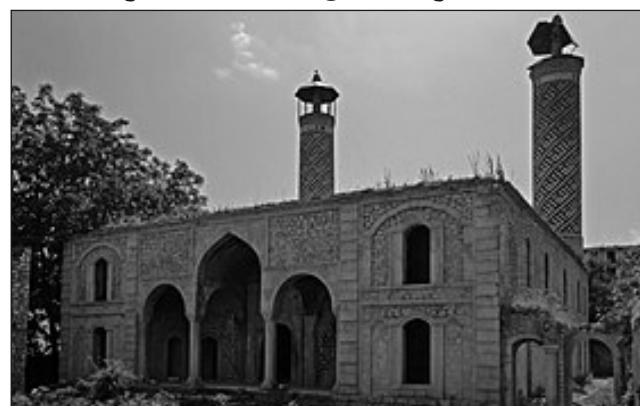
də ciddi qarşidurmalar ve siyasi mübarizələr gedir. Tərəflər bir-birini seçicilərin gözündə salmağa çalışır. Ümumiyyətə, Paşinyana ünvanlanan ittihadçıların içində isə belə fikir formalış ki, guya hakimiyətin möhəlləndirdikdən sonra o, Qarabağdakı işğalçı erməni ordusunu geri çəkə bilər. Zənnimcə, ermənilər Dağılıq Qarabağ deyəndə onun etrafındaki 7 rayonu nəzərdə tutur".

Politoloğun sözlərinə görə, Azərbaycanın Küre qədər ərazilərini də "Böyük Ermənistan" in tərkib hissəsi kimi görür. Yeni radikal millətçi qruplaşmaların Paşinyanın dövründə fəalllaşması onu göstərir ki, Paşinyan heç də "sülh göyərçin" deyil. Bu insan küçədə gelmiş və siyasi baxımdan formalasılmış tipik erməni milletçisidir".

Politoloq vurgulayib ki, Paşinyanın guya Qarabağı geri qaytaracaq ilə bağlı iddialar səsləndirilir: "Bunlar da daxili-siyasi mübarizədən doğur. Hazırda Ermənistanda seki ərefəsin-

Paşinyan Qarabağın işgalindən əl çəkir?

Qabil Hüseynli: "O, heç də "sülh göyərçin" i deyil..."

"Hətta istəsə belə, ABŞ istəməyince bu problem həllini tapmayacaq..."

"Hətta seçiklər qurtaran qədər danişqılar prosesine Armen Sərkisyanın başçılıq edəcəyi ilə bağlı fikirlər səsləndiriləməkdədir. Moskvanın da bu məsələdə onu müdafiə edəcəyi bildirilir. Rusiya nə qədər desə ki, bu münaqişə Ermənistanda və Azərbaycana münasibətdə çox radikal və uzağa gedən fikirlər səsləndirir. Məsələn, o, Ermənistanda terrorizma meyil edən radikal qruplaşmaların fəaliyyətinə azadlıq verib. İndiyə qədər onlar nəzərat altında idisə, indi belə deyil. Bu qruplaşmaların ideologiyasında çox böyük ərazilərin Ermənistana "qatılması"

"Paşinyan tipik erməni mil-

Naxçıvanı da, Azərbaycanın Küre qədər ərazilərini də "Böyük Ermənistan" in tərkib hissəsi kimi görür. Yeni radikal millətçi qruplaşmaların Paşinyanın dövründə fəalllaşması onu göstərir ki, Paşinyan heç də "sülh göyərçin" deyil. Bu insan küçədə gelmiş və siyasi baxımdan formalasılmış tipik erməni milletçisidir".

Politoloq vurgulayib ki, Paşinyanın guya Qarabağı geri qaytaracaq ilə bağlı iddialar səsləndirilir: "Bunlar da daxili-siyasi mübarizədən doğur. Hazırda Ermənistanda seki ərefəsin-

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı və müttəfiqliyi torpaqlarımızın Ermənistən tərefindən işgalının rosmi ləşməsini və Bakıya ədalətsiz sülh sazişinin sırrımasının engelleyən ən mühüm faktor olaraq qalır. Nə xoş ki, "bir milletin iki dövləti" arasında iqtisadi-siyasi, hərbi əlaqələr ildən-ile daha da dərinləşir, daha dinamik xarakter alır. O strada qardaş məmləkətin hərbi potensialımızda payı hərbi-texniki baxımdan iləbil böyük, Azərbaycanda və Türkiyədə keçirilən birgə telimlərin sayı artır.

"Ağ Evi indi Qarabağ məsəlesi maraqlandırmır" - sabiq həmsədr ATƏT

Dağlıq Qarabağ münaqişəsi maraqlandırmır. Keçmiş diplomat bu barədə Amerikanın "Atlantic Council" analitik mərkəzi tərefində təşkil edilmiş "Dondurulmuş münaqişələr və Kremlin gündəmi" mövzusunda müzakirələrdəki çıxışı zamamı deyib (virtualaz.org).

Uorlik bildirib ki, o Tramp administrasiyasının Qarabağ məsəlesi ilə maraqlandığını dair hər hansı əlamət görür. "Moskvanın etimadın möhkəmləndirilməsinə yönəlmüş tədbirləri dəstekləmək marağı var. ABŞ bunda iştirak etməlidir. Sonuncu administrasiya (Obama administrasiyası - red.) bu prosesi başladı, amma men indiki administrasiyanın Dağlıq Qarabağla maraqlandığını dair hər hansı sübut görmürəm" - Ceyms Uorlik deyib.

Onun fikrine, ABŞ-in Minsk Qrupundakı indiki həmsədrinin azından səfir ranğı olması vacibdir. Uorlik qeyd edib ki, ABŞ, Fransa və Rusiya hazırda Qarabağ məsələsində insanlar arasında temaslara və etimadın möhkəmləndirilməsinə diqqət yetirməlidir.

Bəs münaqişə zonasında Rusiya sülhəməramlılarının yerləşdirilməsinə ABŞ-ın mövqeyi necə olacaq?

Ceyms Uorlik müzakire iştirakçılarından birinin bu barədə sualına cavab verərən deyib ki, həmsədr ölkələr arasında heç bir sənəddə eksini tapmayan centlənə razılışması var. "Bu razılışmaya əsasən, Minsk Qrupu razılaşır ki, həmsədr ölkələrin və ya qonşu ölkələrin qüvvələri sülhəməramlı missiyada iştirak etməyəcək", - deyə eks-həmsədr bildirib.

Onun qənaətinə, Qarabağda münaqişə alovlanısa Rusiya onu təkbaşına həll etmək imkanında olmayıcaq. Uorlikə görə, digər münaqişələrdən fərqli olaraq Rusiya və ABŞ-in Qarabağda ümumi maraqları var: "Qeyri-stabil situasiya və hərbi əməliyyatlar onların heç birinin maraqlarına uyğun deyil".

Ceyms Uorlik münaqişənin həlline dair ötən il müzakirə olunmuş "Lavrov planı" haqqda da danışdı. "Lavrov tərefindən təklif edilmiş nizamlama planı bizim təklif edəcəyimizdən çox da fərqlənməzdi" - o bildirib.

Qarabağ

Azərbaycan-Türkiyə ittifaq dövləti - Qarabağ namına niyə de olmasın?

İki qardaş ölkə arasında münasibətlər daha mükəmməl birlik formulunu zəruri edir; **politoloq**: "Rusiya və İranla sərhədlərimizi Türkiyə ilə birgə qorusaq..."

Hazırda iki dövlət faktiki surətdə "et-dırnaq" kimi bir-birinə yaxın, doğmadır yazsaq, əlbəttə ki, yanlış olmaz. Çətin ki, dünyada belə yaxın, qardaş münasibətlərde olan başqa iki belə dövlət tapmaq mümkün olsun. Sentyabrın 15-də Bakıda keçirilən birgə hərbi parada dostluq və müttəfiqliyimizin əbədi olduğunu əyni təsdiqi idi. Bu qardaşlığın və müttəfiqliyin növbəti təzahürü ötən həftəsonu Türkiyənin İzmir şəhərində Azərbaycanın bilavasita dəstəyi ilə inşa edilmiş çoxmiləyardlıq "Star" iki neft emalı zavodunun açılışı ilə özünü göstərdi.

Şübhəsiz ki, Azərbaycan qardaş ölkənin iqtisadiyyatını, qardaş ölkəni gücləndirməkə özü də güclənir. Prezident İlham Əliyevin də qatıldığı tətənəli törendə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Qarabağ mövzusunda söylədiyi fikirler ise ilk növbədə Ermənistana və onun təzə rəhbərliliyinə aydın mesaj sayılmalıdır. O anlaşıda ki, Ankara Dağlıq Qarabağ məsələsində daim və hər menada Azərbaycanın yanındadır və Bakının razi olmadığı sülhə heç vaxt razi olmayaçaq.

"Türkiyə və Azərbaycanın bölgəmizin təhlükəsizliyinin və sabitliyinin əsas faktorları oldu-

ğu artıq hamı tərefindən qəbul edilməye başlanıb. Bu iki ölkənin qoşulmadığı, razi olmadığı və destek vermədiyi heç bir layihə hədəfinə çata bilmez. Bunu nə yanaşı, Azərbaycan tor-

paqlarının 20 faizinin əsrin dördə biri qədər işğal altında qalması qəbul edile bilməz. Ölkəmizin və Azərbaycanın bu münasibətlərde olan başqa iki belə dövlət tapmaq mümkün olsun. Sentyabrın 15-də Bakıda keçirilən birgə hərbi parada dostluq və müttəfiqliyimizin əbədi olduğunu əyni təsdiqi idi. Bu qardaşlığın və müttəfiqliyin növbəti təzahürü ötən həftəsonu Türkiyənin İzmir şəhərində Azərbaycanın bilavasita dəstəyi ilə inşa edilmiş çoxmiləyardlıq "Star" iki neft emalı zavodunun açılışı ilə özünü göstərdi.

Onun sözlərinə görə, BMT başda olmaqla regional və global problemlərin həlli üçün qurulan teşkilatların bu səsizliyi onların özələrini de məhv və sürükleyir: "Haqq-ədalət" təşkilatı "Haqq-ədalət" təşkilatı "Star" neft emalı zavodunun açılışında uzaq, içi boş olan beynəlxalq qurumun heç bir cəmiyyətin və şəxsin gözdündə etibarı qalmaz. Biz, beynəlxalq ictimaiyyətin Qarabağ məsəlesi başda olmaqla dünyada ortaya çıxan həqiqiqlərlə "Dur!" deməsini gözleyirik. Sabitliyin, əmin-amanlığın, rifahın təmin olunması qaydaları istisnasız olaraq bütün dövlətlər üçün tətbiq edilməsə, kimse gələcəyinə əminliklə baxa bilməz. Türkiyə və Azərbaycan olaraq biz istənilən vəziyyətdə və şərtlər altında inandığımız dəyərlər uğrunda apardığımız birgə mübarizəni davam etdirəcəyik. Allahın izni ilə bu müqəddəs mübarizəmizdə müvəffəqiyyət qazanacaq".

Şübə yox ki, bu sözlər həm də 24 ilər Dağlıq Qarabağ konfliktinin dinc həlli üçün heç bir iş görməyən ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlerinə ünvanlanıb. Faktiki, erməni-persəstlərdən ibaret olan "Minsk Qrupu üçlüyü" çətin ki,

təhlükəsizliyində Azərbaycan özünü daha rahat hiss etməlidir. Prezident İlham Əliyevin də Türkiyə və Azərbaycan kimi yaxın ikinci belə ölkələrin olmadığını deməsi çox önemlidir. Bu sözler Türkiyə və Azərbaycanın daha yaxın olmasına şərait yaradır. İki qardaş ölkənin daha yaxın olması isə yuxarıda qeyd etdiyim məsələlərin həyata keçməsindən asılı olacaq. Bu məsələlərin həyata keçməsi artıq bir zərurətdir.

Doğrudan da Türkiyə-Azərbaycan münasibətləri - Rusiya-Ermənistən hərbi müttəfiqliyi kimi, böyük hərbi müqavilə ilə rəsmiləşdirilməyin vaxtı catib. Belə bir siyədən Ermənistənla yanaşı, onun gizli-əliqə havadarlarının hamısına Azərbaycanın bu münaqişədə tek olmadığı haqda çox ciddi ismari olardı. Eyni zamanda danişqıllar prosesində Bakının masa arxasında mövqeyini gücləndirəcək əlavə və mühüm bir faktor olardı.

Bundan başqa, xeyli vaxtdır belə fikirlər də səslənir ki, Azərbaycan və Türkiyə, ümumiyyətlə, ittifaq dövləti yarada bilərlər. Məsələn, Rusiya ilə Belarus kimi. Artıq bu na qarşı heç bir siyasi, psixoloji əngəl qalmayıb. Ən əsası, belə bir müttəfiqlik formulu Dağlıq Qarabağ konfliktinin həllini Azərbaycanın xeyrinə keyfiyyətcə tam yeni bir müstəviyə daşıya bilər. Söhbət həm də ixtilafın hərbi yolla, yaxud hərbi güclə təhdid yolu ilə həllindən gedir...

Stistik məlumatə görə, son 25 ilde ölkəmizdə oğlan uşaqlarının sayı sürətlə artıb. Əger əvvəller hər 100 kişiye 118 qız düşürdüse, indi həmin rəqəm 114-ə çatıb.

Araşdırma onu göstərir ki, övladlığa götürülen uşaqlar arasında oğlan uşaqları üstünlük təşkil edir. Belə ki, statistik məlumatə görə 2018-ci ilin 1-ci yarısında ümumilikdə 458 nəfər uşaq övladlığa götürülüb, onların 223-ü qız, 235 nəfəri isə oğlardır. Ekspertlər qeyd edir ki, statistika bu cür davam edərsə, gələcəkdə ciddi demografik problemlər yaranacaq.

Təbii ki, getdikcə oğlan uşaqlarının sayının artmasının əsas səbəblərindən biri selektiv abortlarla bağlıdır. Ümumdünya Əhali Perspektivləri sənədində əsasən, Azərbaycan dünyaya gələn uşaqların cinsine görə nisbətin pozulması göstəricilərinə görə dünyada ikinci yerdədir. Birinci yerdə Çin, üçüncü yerdə Ermanistan, dördüncü yerdə isə Gürcüstandır.

Bələliklə, Azərbaycan mentalitetində, cəmiyyətində oğlan uşaqlarının doğulması daha arzuolunan olaraq qalır. İnsanlar düşünür ki, oğlan uşaqları onların ailələrinin soyunu davam etdirir, familiyalarını daşıyır, bələliklə nəslin davamçısıdır. Həmçinin atalar düşünür ki, gələcəkdə oğlu ile gəzintiləre çıxacaq, birləkde idman edəcək, futbol oynayacaq və sairə. Bələliklə, daha çox oğul atası olmasına arzulayırlar. Oğlan uşaqlarına daha çox diqqət olması səbəbi ilə analar da əksər hallarda daha çox oğlan uşaqlarına dökük olur, evdəki qız uşağına deyil, əsasən oğlan uşaqlarına yeni geyimlər, əşyalar almağa çalışırlar.

Bəs bu problemin qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu mövzu ilə bağlı "Yeni Məsavat"a dənisi. Onun sözlərinə görə, son 10 illikdə oğlan uşaqlarının sürətlə artması ölkədə çox ciddi şəkildə müşahidə olunan prosesdir: "Öncə qeyd edim ki, ənənəvi olaraq bizim ailələrdə həmişə oğlan uşaqlarına çox böyük üstünlük verilir. Hətta bələ bir deyimiz var idi, "Yeddi oğul istərəm, bircə dənə qız, gəlin". Yəni bu məsələ bizim tariximizdə bugünümə qədər gələn bir münasibətdir. Bu da onunla əlaqədardır ki, oğlan uşaqları təsərrüfat işlərində eve köməklə edirdi, vətənin qorunmasına iştirak edirdi. Əvvəlki cəmiyyətdə qız uşaqlarının vəziyyəti çox da yaxşı deyildi, bəzən onlar ailə qura bilmirdilər, bunun üçün "qız yükü, duz yükü" deyirdilər. Lakin son vaxtlar bura digər faktorlar daxil oldu. İlk səbəblərdən

Qız uşaqlarını niyə az sevirik və ya sevmirik?

Əhməd Qəşəmoğlu: "Elə qız uşaqları var 10 oğuldan da qoçaq və qeyrətlidir..."

biri budur ki, ənənəvi olaraq, son vaxtlar ailələrdə uşaqlarının sayında azalma var, daha çox 1 və ya 2 uşağı üstünlük verilir, halbuki ideal ailə modelində 3 uşağı olması arzulunandır. Bələliklə 1-2 uşaq olanda da çalışırlar ki, onlardan biri və yaxud elə ikisi də oğlan uşağı olsun.

Sosial araşdırma onu göstərir ki, ənənəvi cəmiyyətdə bir sıra mənəvi-əxlaqi problemlər yaranıb. Valideynlər istəmir ki, qız uşaqları olsun. Cənubi cəmiyyətdə gedən mənəvi-əxlaqi proseslər ənənəvi olaraq Azərbaycan mentalitetinə qədər də uyğun deyil və Azərbaycan kişilərinin də bu məsələyə bir qədər konservativ münasibəti var, düşünlər ki, qızlar açıq-saçıqdır, atalarının sözüne baxmırlar və sairə. Bələliklə, bu ideyanı həyata keçirməyə çalışırlar. Bu işi sürətləndirən əsasən USM (uzi) aparatinin ortaya çıxmazı oldu. İnsanlar əvvəlcədən ananın bətnində kini qız olduğunu görüb ona təsir edir ki, abort etsin. Halbuki abort məsələsi şəriətdə qəbul edilmir. BMT də bu məsələ ilə bağlı bəyanatları var, bunu arzuolunmaz sayır".

kədə oğlan uşaqlarının sayı artır, sonra oğlanlarımız evlənməyə qız tapmayacaq, bu da gələcəkdə böyük problem yaradacaq və sairə. Qeyd edim ki, məsələnin bu tərəfi bir qədər şırtitmədir. Bir sosioloq kimi qeyd edə bilərəm ki, bizim kimi ölkədə oğlan uşaqlarının bir qədər artıq doğulması yaxşı haldır. Hətta oğlan uşaqları 55 faiz, qızlar isə 45 faiz olsa belə bu çox arzuolunan haldır. Həmçinin mətbuatda, mediada uğurlu qadınların təbliğati çox aparılma-

mizde bu problemin həlli üçün maarifləndirmə işləri aparılmalıdır. Xüsusən de televiziyalarda tez-tez göstərməliyik ki, ənənəvi dövr yüz il bundan əvvəlki dövr deyil və yaxud ənənəvi dövr deyil. İndi elə qız uşaqları var ki, 10 oğuldan da qoçaq, qeyrətlidir, vətəni və ailəsi üçün faydalı işlər görür. Həmçinin mətbuatda, mediada uğurlu qadınların təbliğati çox aparılma-

lıdır. Digər tərəfdən başqa ölkələrdə olduğu kimi, seri-allarla təbliğata çalışmaq lazımdır". Məlum olduğu kimi, təkcə Azərbaycanda deyil, Şərqi dünyasında, eləcə də müsəlmanların yaşadığı cəmiyyətlərdə ailələrdə oğlan uşaqlarına daha çox önəm verilir. Bəs İslama bu cür ayrı-seçkilik var mı? İlahiyyatçılar da qeyd edir ki, İslam dinində övladları arasında ayrı-seçkilik salan insanlar tanrı qarşısında güñah sahibi hesab olunur. Müqəddəs "Qurani-Kərim"də qız uşağı Allahın mələkləri adlanır. İslam Peygəmbəri (s) isə öz kəlamlarında döndə-döne "Övladlarınız arasında ayrı-seçkilik etməyin, qız uşaqları bizim analarımız, bacılarımızdır, oğlana da həyat verən məhəz qadındır, onlara həzər zaman hörmət etmək lazımdır" deyə buyurub.

□ Xalidə GƏRAY,
"Yeni Məsavat"

Bakıda fəhlə kranın saxlaya bilmədiyi yükün altında can verdi

Bakıda dəhşətli ölüm hadisəsi baş verib. Publika.az-in əldə etdiyi məlumatə görə, Nizami rayonu Çobanzada küçəsində "Buxar Mühəndislik" MMC-də yük krami ilə qaldırılan yük təhlükəsizlik qaydalarının pozulması nəticəsində fəhlənin üstüne düşüb. Ağır xəsarət alan Məmmədrəzayev Əzizaga Saatmirzə oğlu aldığı xəsarətlərdən vəfat edib.

Bildirilir ki, "MAZ 5335" markalı yük kranını Mətləb Orucov adlı şəxs idarə edib. Hadisə kranın kəmərinin düzgün bərkidilməməsi səbəbindən baş verib. Faktla bağlı cinayəti açılıb, araşdırma aparılır.

Həkimlərdən xəbərdarlıq: "Pirsinq çox təhlükəlidir..."

Bir çox hallarda pirsinq infeksiya, allergiya və zədələrə səbəb olur. Musavat.com Ölkə.Az-a istinadən xəbər verir ki, bir sırə dünya həkimləri pirsinqin təhlükəli olduğunu qeyd edirlər. Cənubi əsər pirsinq qüclü qanaxma, herpes, iltihaba səbəb olur.

Dərinin gözəllik üçün deşmek min illərdir təcrübə edilir. Misir fironları, romali legionerlər, orta əsr dənizçiləri, mayallilar, kral ailəsinin üzvləri də bunu ediblər. Sivil dünyada isə pirsinq üçün sadəcə, qulağı deşir və sırga asırdılar. 1980-ci illərdə ABŞ-in marginal cəmiyyətlərində bədənindən digər üzvlərinə də pirsinq taxmaq populyarlıq qazandı. Son on ilədən isə bədən bütün dünyada yayılmağa başladı.

Pirsinqi əsasən gözəllik salonlarında edirlər və bir çox hallarda bu salonlar tibbe aidiyəti olmayan salonlardır. Əger gigiyena və aseptik qaydalara riayət edilsə, adı üsuldu. Amma tez-tez fəsadlar bərədə xəberlər yayılır. Bir qayda olaraq deşilən yerin iltihabı ilə həkimə müra-

cət edilir.

Rusiyalı professor, tibb elmləri üzrə doktor Irina Korunskaya məsələ ilə bağlı deyib: "Bu, adı bakteriya infeksiyasıdır. Salonda stenil edilməmiş alətlərlə işləyəndə üzə çıxır. Bunu müalicə etmək olur və xüsusi problem yaranır. Amma bəzək əşyalarının hansı metaldan hazırlanıdığını bilməyəndə ciddi fəsadlar yaranır.

Pirsinq etmedən əvvəl allergiyaya səbəb olub-olmayağın öyrənmək lazımdır.

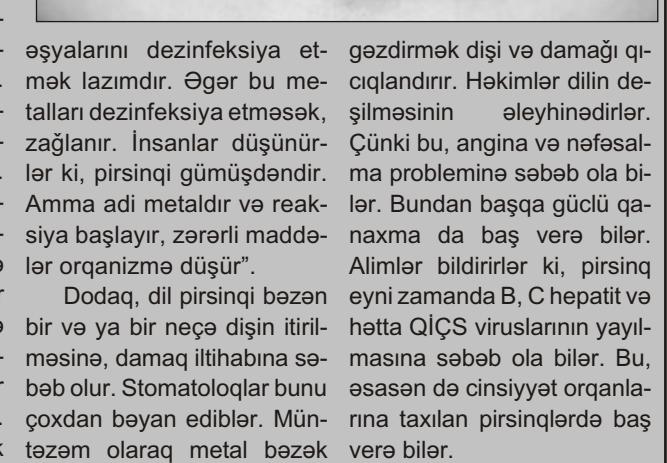
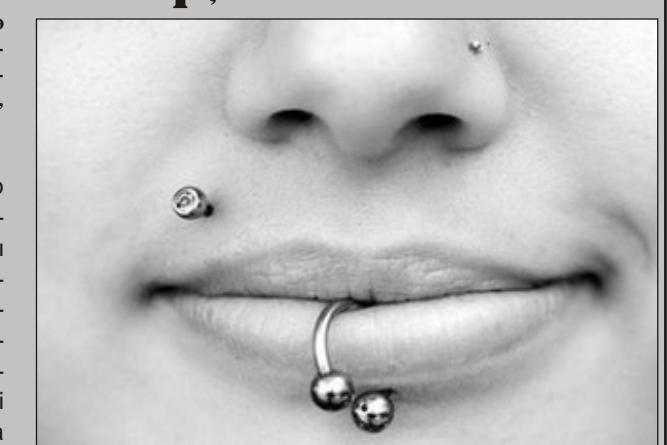
Bəzən metal əşyaların bədənə yeridilməsi toksik reaksiyaya səbəb olur və dəridə dəyişikliklər üzə çıxır.

Bir çoxları düşündür ki, qızıl və gümüş infeksiyaya qarşı qoruyur. Amma mütəxəssislər bunun bələ olmadığını deyir.

Bahalı metaldan olan bəzək

əşyalarını dezinfeksiya etmək lazımdır. Əger bu metalları dezinfeksiya etməsək, zağlanır. İnsanlar düşündür ki, pirsinqi gümüşdəndir. Amma adı metaldir və reaksiya başlayır, zərərlə maddələr orqanizmə düşür".

Dodaq, dil pirsinqi bəzək bir və ya bir neçə dişin itirilməsinə, damaq iltihabına səbəb olur. Stomatoloqlar bunu çoxdan bəyan ediblər. Müntəzəm olaraq metal bəzək gəzdirmək diş və damağı qıçışdır. Həkimlər dili deşilmesinin əleyhinədir. Cənubi bu, angina və nəfəsalma probleminə səbəb ola bilər. Bundan başqa güclü qanaxma da baş verə bilər. Alımlar bildirirlər ki, pirsinq eyni zamanda B, C hepatit və hətta QiÇS viruslarının yayılmasına səbəb ola bilər. Bu, əsasən də cinsiyyət orqanlarına taxılan pirsinqlərdə baş verə bilər.

Xəber verdiyimiz kimi, Azərbaycanın Odlar Yurdu Universiteti (OYU) tələbə və müəllimlərin dikkətində ayaqqabı geyimlərə qadağan etmədi. Universitet qadağan ilə bağlı açıqlama yayıb. Məlumatda bildirilir ki, hündürdəban ayaqqabı ilə auditoriyaların yanından keçəndə səslər avtomatik olaraq dərs prosesini pozduğunu üçün belə bir qadağan qüvvəyə minib.

"Bu mənada tələbələrə ciddi məlumat verilib. Hesab edirik ki, tələbələr buna etiraz etməlidir. Çünkü universitetimizdə hər zaman təlim-tərbiyə məsələləri diqqət mərkəzində saxlanılır və heç bir neqativ hal baş vermir. Öğə bununla bağlı tələbələrə məlumat veriləsə, deməli, bu da tələbələrin xeyrinədir. Tələbə, müəllim hər zaman səliqəliyi, nizam-intizamlılığı ilə seçilməlidir. Pedaqoji etika və estetika normalarına uyğun olmayan geyimlərdə onsuza da heç bir tələbə və ya müəllim dərsə gəlmir. Bu qayda illərdir ki, universitetimizdə tətbiq olunur və həm tələbələrimiz, həm də universitetin əməkdaşları tərəfindən müsbət qarşılıqlı" - məlumatda deyilir.

"Bu gün xarici universitetlərin əksəriyyətində işgüzər geyim qaydaları mövcuddur. Bu, bütün dünyada qəbul olunan işgüzər geyim standartına uyğunlaşdırılır. Korporativ geyim üslubu hər bir iş mühitində müəyyən qədər peşəkarlığı eks etdirməlidir. Hər bir işçinin, tələbənin geyimi də, çalışdığı, oxuduğu ali təhsil müəssisəsinin vizuel imicini formalasdırır. Sənin geyimin sənin həmsöhbətinə, görüşdüğün şəxse bir mesaj vermək imkanına malikdir. Belə olan halda, nə üçün verdiyimiz o mesajla peşəkar təsir bağışlanmamalıdır? Toyun, ziyanatın öz geyimi var, ali təhsil müəssisəsinin də öz geyimi. Hər bir tələbə zövqüne uyğun geyim geyinməkdə sərbəstdir, lakin bu geyim təsdiq olunmuş standartın qeyd edilən tələbələrinə uyğun gəlməlidir. Bütün bu normalar dünyadan nüfuzlu şirkətlərdə, o cümlədən xarici universitetlərdə artıq uzun illərdir ki, tətbiq edilir. Bizişm standartlar da tətbiq olunanda həmin təcrübələr öyrənilmişdir", - deyə, OYU-nun mətbuat xidmətindən verilen açıqlamada deyilir.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın Odlar Yurdu Universitetində xanım tələbələrə və müəllimlərə dikkətində ayaqqabı geyimlərə qadağan etmədi. Bununla əlaqədar olaraq, "Diqqət! Diqqət! Universitetin binasına dikkətində ayaqqabı ilə girmək qəti qadağandır", - deyə universitet binasının foyesində məlumat da yerləşdirilib.

"Yeni Müsavat" mövzu ilə bağlı dünyadakı təcrübəni oxucularla bölüşür. Azərbaycanda ciddi reaksiyaya səbəb olan bu qadağanın başqa ölkələrdəki alternativi varmı? Varsa hansı formadadır? Ali və orta məktəblərdə nələr, hansı formada qadağandır?

Məktəbə çanta ilə girmək olmaz...

Almaniyadakı 170 orta təhsil müəssisəsində şagirdləri iz-

çox düzənləmə həyata keçirilir. Xüsusən yay aylarından önce geyimlə bağlı xəbərdarlıqlar yayımlanır və din polisinin basqınları artır. Rəhbərliyin qış aylarında belə bir qərar almış olması bu səbəbdən də birmənli qarşılanmadı. Qadağanı dəstəkləyen din adamları da dar cins şalvarın kişiləri təhrik etdiyini deyir. Bundan başqa, tələbələrə braziliyalı yazar Paulo Koelyonun kitablarını oxumaq da qadağan edilib. "Kımyagər" romanının yazarı bildirib ki, kitablarına bu ölkədə niyə yasaq qoymulması ilə bağlı hər hansı məlumatı və versiyası yoxdur.

İstanbul Universiteti (İÜ) Baltalimanı Sosial Təsislərində spirlti içki satışı yasaqlanıb. Bu na səbəb tələbələrin bu məkannda içki içib dava salmaları, eləcə də tehsilden yayınma cəhdleridir.

raza edib. Uşaqları ilə fövqəladə vəziyyətlərdə necə əlaqə saxlayacaqlarını bilməyən ailələr bu qadağanın yanlış olduğunu düşünür. Onlar eyni zamanda hesab edir ki, bu qadağaya görə şagirdlərin məktəbə qarşı məraqları da azalacaq.

Bu qadağaya prezident Emmanuel Makron da dəstək vermişdi. Fransada 12 ilə 17 yaşındaki uşaqların 93 faizi cib telefonuna sahibdir. Məktəblərin böyük hissəsi 2016-ci ildən etibarən şagirdlərin məktəb binalarına cib telefonu ilə girişinə icazə vermir.

Türkiyədə isə Milli Təhsil Nazirliyi rəhbərliyinə görə, məktəblərə cib telefonu getirmək cinayət deyil, amma dərsdə ondan istifadə etmək qadağandır. Qaydalara uyulan şagirdlər intizam pozuntusuna yol vermİŞ sayılırlar. Telefonunu açıq saxlayaraq dərsi po-

Dünyanın ali və orta məktəblərindəki mərəqəli qadağalar

Bizdə hündürdəban ayaqqabı yasaqdır, onlarda isə...

İmək üçün xüsusi cihazlardan istifadə olunur. Onların məktəbdə hansı yeməyi yediyini, yeməkhanadan nə aldığını və hərada olduğunu izləmə imkanı veren tətbiqdən əsasən məktəb rəhbərliyi və valideynlər istifadə edir. Bu isə məktəbli formalarının eteklərinə taxılan xüsusi cihazlar vasitəsilə baş tutur.

İngiltərə məktəblərində şagirdlərdən ikisini yaxın dost olması qadağandır. Ekspertlər digər şagirdlərin belə dostluqların və əziiyyət çəkdiklərini, özlərinə qapardıqlarını bildirirlər. Onların dediyinə görə, bu qadağan uşaqların bir-biri ilə daha çox ənsiyyət qurmalarına və tez sozialşamalarına səbəb olur.

İngiltərədə həmçinin müəllimlərə tətbiq olunan qadağalar da mövcuddur. Məsələn, onların imtahan vərəqlərini yoxlaysıq qızılı qələmdən istifadə etməsinə icazə verilmir. Yازıdakı bu rəngin şagirdlərə həddindən artıq mənfi təsir göstərdiyini və onlarda inamsızlıq formalaşdırıldıqını iddia edirlər. Bu na görə də Ingiltərə məktəblərində müəllimlər yaşıl mürəkkəbli qələmlərdən istifadə edirlər.

Amerikanın Miçigan əyalətində şagirdlərin məktəbə çanta ilə daxil olması qadağandır. Ekspertlər məktəb ləvazimatla-

rı ilə doldurulmuş çantaların uşaqların sağlamlığı üçün zərərliliğini bildirirlər. Şagirdlərin kitab və daftərləri sinifdə rəflərdə saxlanılır. Onlar məktəbə geləndə kitabları götürüb istifadə edir, evə getdikdə isə yerinə qoyurlar.

Amerikanın bəzi yerlərində qışda məktəbə çəkmə ilə gelmək olmaz. Onların qadağan olunmuş eşyaları bu çəkmələrin içinde gizləyərək məktəbə gətirdikləri bildirilir.

Tələbələr bu reklama baxa bilməz

Fransanın paytaxtı Parisdə məşhur Sorbonna Universitetinin ətrafında səyyar bilboardlarla edilən reklam fahişəliyi təsviq etdiyi əsaslandırdığı üçün aradan qaldırılıb. Söyügedən reklam bir tanışlıq saytına məxsusdur və universitet rəhbərliyi hesab edir ki, reklamin məzmunu özlüyündə çirkindir. Belə ki, reklamda "Romantizm, tutquv və 0 tələbə kredisi, bir şirin dayı və bir şirin xala ilə sevgili olun" yazılıb. "Sugar daddy" və ya "Sugar mama", yaşılı və varlı sevgililəri ifadə edən, ingiliscə bir ifadədir. Eyni tanışlıq saytının bu reklamı Belçika universiteti rəhbərliyində də etiraza səbəb olmuşdu. Ümumiyyətlə, har iki universitet tələbələrinin bu sayaq saytlara girmə-

sinə qadağan edib.

Türkiyənin Trakya Universitetinin ədəbiyyat fakültəsində tələbələrin imtahanlara cib telefonu ilə girməsi yasaqlanıb. Bu na səbəb tələbələrin imtahanlarda telefonun yardımını ilə köçürmələridir. Bu, ilk vaxtları universitedə ciddi etirazlara səbəb oldu. Tələbələr bu yasağın daim köçürən tələbələrə tətbiq olunmasının vacibliyini bildiriblər.

Tələbələr dar palto geyinə bilməz

Bir neçə il önce İranda yeni bir qərarnamə ilə qız tələbələrin dar cins şalvar və dar palto geyinmələri yasaqlanıb. Oğlan tələbələrin isə "qısa qollu" geyinməsi qadağan edilib. Bundan başqa, qız tələbələrin dırnaqlarını uzatması və tatuj etdirməsi də qadağandır. Yaylıq taxmadan sadəcə, papaqla gəzmək da qaydalarla uyğun deyil. Oğlan tələbələrin isə saçlarını boyaması, qaşlarını alması, dar qırmızılar və "həddən artıq qısa qollu köynəklər" deyinmələri yasaqlanıb.

FARS xəbər agentliyi bu qadağanın bütün universitetlərdə keçərlər olduğunu bildirib. Amma bunların niyə seçildiyini açıqlamayıb. İranda 1979-cu ilde İslam İnqilabından bəri qadınların geyimi ilə bağlı bir

Bilkent Universitetində isə 2012-ci ilin sentyabr ayından etibarən tələbələrin universitet binası daxilində siqaret çəkməsi qadağan olunub. Universitetin professoru Abdullah Atalar bildirib ki, siqaret ciddi asılılıq yaradır və sağlamlığa da çox böyük ziyan vuran kimyəvi bir maddə, zəhərdir: "Necə ki, kokain, heroin kimi narkotik madدلər asılılıq yaradır, eləcə də siqaret. Bunu ali məktəb tələbələri arasında qadağan etməsək, qarşısını ala bilmərik".

Hacettepe Universitetində tələbələrin seçki ilə bağlı təbliğatlı qoşulması qadağandır. Heç bir tələbə bələdiyyə, prezident və parlament seçkilərində təbliğata qoşula bilməz.

Cib telefonu qadağası - telefon dərsi pozur

2018-ci ilin 30 mayında Fransa parlamenti tələbələrin universitetə qədər məktəbə cib telefonu daxil etməsini yasaqlayan düzenləməni qəbul edib. Gələn il başlayacaq yasaqdakı məqsəd telefondan asılılığı azaltmaq, dərsə fokuslanmaq, tələbələrin bir-birilə təmasını təmin etməkdir.

Sözügedən qadağaya ölkə miqyasındaki bütün məktəblərde gələn il başlanacaq. Bəzi ailələr bu tətbiqetməyə dəstək verdikləri halda, bəziləri isə eti-

zan şagird və tələbələr qınama cezəsi alırlar. Valideynlər də bir çox hallarda bu qadağanı nəzəre almırlar.

Qız şagirdlər yubka ilə dərsə gələ bilməz

"Independent"da yer alan xəbərə görə, İngiltərədəki 40 məktəbin qız şagirdlərinin dərslərə yubka ilə girməsi yasaqlanıb. Artıq hər kəs şalvar geyinmək məcburiyyətdədir.

Qiraqdan baxanda çox qəribə bir yasaqmış kimi görünür. Amma əsaslandırması ondan da qəribedir. Bu 40 məktəbdəki rəhbərlik yeni qadağanın sayəsində ayrı-seçkiyin qarşısını almağı hədəfliyib. Qadağan ilə bərabər transseksual tələbələri dəstəkləmək, transseksual tələbələrə həqarət edilməsinin qarşısını almağı hədəfliyir.

Hətta bu məktəblərdən birinin direktoru "Uniforma dəyişikliyi qərarının altında bərabərlik yarılır. Cinsiyət baxımından tərafəz bir qıyafət, trans tələbərimizi də həqarətlərə qarşı qoruyacaq" deyib. Bundan önce də İngiltərə mediasında oğlan tələbələrin dərslərə yubka ilə gələ bilmələrinə icazə verilməsi barədə yazılmışdı.

□ Sevinc TELMANQIZI,
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 223 (7112) 22 oktyabr 2018

Fransada arıq adamları işə götürməyəcəklər

Fransada həddən F artıq arıq mane-kenlərin işə gö-türüməsi qanula qadağan edilib. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, bu barədə BBC News məlumat verib. Bundan sonra qızılar işə götürülərkən mütləq onların fiziki sağlamlığını təsdiqlə-yəcək tibbi arayış təq-dim etməlidir. Orada onların çeki və boyaları-na müvafiq olaraq nor-mal bədən ölçüləri də öz yerini tapacaq. Bu-nunla da ölkənin səhiyyə nazirliyi insanların arıqlamaq bahasına pis qidalanma sistemi ilə mübarizə aparmığı planlaşdırır. Bu qada-ganı pozan şirkətlər, işəgötürənlər ya 75 min avro məbləğində cərimələnəcək, ya da 6 aya qədər müddətə azadlıq-dan məhrum olacaq.

Eləcə də bu ilin 1 oktyabından etibarən qüvvəyə minəcək yeni qanun fotolarda yol ve-ri-lən fotosoplara da qadağanı nəzərdə tutur. "Qeyri-real bədən qu-ruluşlu modellərin şəkilləri insanların onla-ra bənzəmək üçün qeyri-real əziyyətlər səf etməsinə və özlerinə qəsd etməsinə səbəb olur". Bunu da ölkənin səhiyyə naziri Marisol Turen deyib.

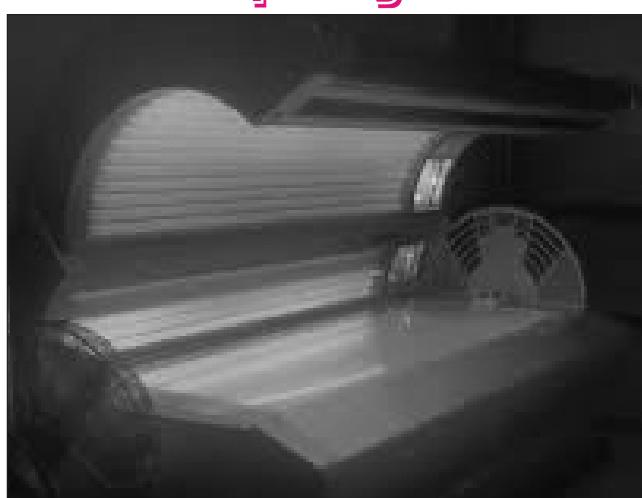
Həddən artıq arıq modellerle bağlı qanun daha önce İtaliya, İspaniya və Israilde qüvvəyə minib. Bu, anoreksiya ilə mübarizə çərçivəsində nəzərdə tutulub. Hazırda Fransada 30 minə yaxın insan bu xəstəliklə mübarizə aparır. Onların 90 faizini qadınlar teşkil edir.

Bu ölkədə solarium qadağan edilib

Australiyada dəri xər-çəngindən dünyasını dəyişənlərin sayı artlığı üçün ölkə rəhberliyi yanvar ayından etibarən solariumu qadağan edir. Daha dəqiq desək, 6 ştatdan 4-ündə qadağan rəsmi qüvvəyə minib, 2-sində isə yasaq paketi ilə bağlı damışıqlar gedir.

Ölkənin Cənubi Avstraliya, Victoria, Queensland və New South Wales ştatları artıq qadağanı rəsmən qəbul ediblər. Bu ştatlarda tibbi səbəbələr xaricində solariumdan istifadə qadağandır. Ölkənin cənub bölgələrində isə solarium xidməti verən qurumlar fəaliyyət göstərmədiyi üçün qadağaya ehtiyac görəlməyib.

Tazmanya və Western Australia ştatlarında isə hələ də qadağanı rəsmən qüvvətə minmə-yib. Avstralıyanın Xərçəng Konse-

yinin açıqladığı rəsmi bəyanata görə, ölkədə hər il orta hesabla 50 nəfər solariumdan qaynaqlanan dəri xərcənginə görə dünyasını dəyişir. Bele ki, hər il orta hesaba

1500 nəfər melanom qaynaqlı dəri xərcəngi tipi melanomaya yoluxur. Avstraliya dünyada melanoma xərcəng növünün en çox rast gəldiyi ölkədir.

Kişi gül satıcısının bütün güllerini alıb onu ağlatdı

Sosial şəbəkələrdə çi-çək satıcıını ağla-dan bir kişinin videosu yayılıb. Videoların görünür ki, bir qadın metro vagonunda xüsusi aksiya ilə çiçek tək-lif edir. Bir dollar bir qızıl-gül üçün, hər buketdə bir çiçek havayı. Sərnişin isə ondan bütün buketlərin neçəyə olduğunu soruşur. Satıcı özündən qeyri-əmin şəkildə 140 dollar deyir. Kişi cibindən 140 dollar çıxarıb satıcıya verir və ona belə deyir: "Zəhmət olmasa, mənə bir yaxşılıq edin və bu gülləri pulsuz insanlara paylayın".

Satıcı bundan çox tə-sirlənir və ağlaya-ağlaya gülləri qaçondakılara pay-layır. Oktyabrdə isə bir amerikan ölüm ayağında olan xəstə kişiye qonşu ştatdan onun sevimli piz-zasını alıb getirib. Kuryer 362 kilometr məsafəni qət edib və pasiyentə onun sevimli pizzasını çatdırıb.

Ayaqqabılardını çıxarmaq istədi, dünyasını dəyişdi

Amerikanın Los Anceles şəhərində keçmiş gözəllik kraliçası dünyasını dəyişib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər yayıb.

Yana Lavrentyeva rəfiqələri ilə birlikdə iştirak etdiyi ad günündə qayidakən piyada keçidində dayanıb və ayaqqabılardını çıxarmaq istəyib. Bu zaman onu yüksək sürətlə qırımlı işiqləndən keçən bir maşın vurub.

"Biz olduqca güclü bir zərbə eşitdik. Maşın onu göye qaldırdı, sonra sürücü təkrar vurdu və həttə əyləcə belə basmadı" - bunu da Lavrentyevanın rəfiqəsi deyib. Zərər-cəkmiş olduqca kritik durumda xəstəxanaya çatdırılsalar da, həkimlər onu xilas edə bilməyiblər. Bir neçə gün sonra o, aldığı zədələrdən dünyasını dəyişib.

Sürəcü hadisə yerindən qaçıb. Polis müşahidə kamerası tərəfindən çəkilən kadrları yayımlayıb və ümidi edir ki, qadını öldürən maşının kimə məxsus olması tezliklə aşkarlanacaq. Ölənin yaxınları və qohumları qəzanı törədən sürücüyə media vasitəsilə müraciət edərək, onun təslim olmasının isteyiblər.

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"Son dəqiqa" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmış.
Müəlliflərə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı Şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cı mahallə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

QOÇ - Mənfi enerjili Ayın sizin bürçdə qərar tutması əksər sahələrdə, ələlxüsəs da qarşılıqlı mü-nasibətlərdə sabitliyi poza bilər. Tələsk qərar çıxar-maq yolverilməzdür. Səh-hətinizi qoruyun.

BÜĞÜ - Başlıca məsələ maliyyə durumu-nu yaxşılaşdırmaqdır. Əgər bu istiqamətdə əzmkarlıq nümayiş etdirirsəniz, mütləq qaza-naçaqsınız. Bu gün yersiz risklərdən uzaq olun ki, başınız ağrımışın.

ƏKİZLƏR - Səhətinizlə bağlı xirdə problemlər olsa da, bu, ümumi işinizə mane olma-yacaq. Hətta şəxsi büdcənizi artırmaq üçün de imkan qazanacaqsınız. Riskli və yeni işlə-rəsə baş qoşmayın.

XƏRÇƏNG - Bu gün sülh günü, barışq gündür. Odur ki, mübahisələri münaqışeyə çevirməyin. Ədalətsiz adamlardan ədalət um-mayın. Unutmayın ki, insanların oturuşmuş xə-rakterini dəyişmək mümkün deyil.

ŞİR - Gözəl fəslin bu gözəl yarpağında varlanma ehtimalınız böyük olacaq. Odur ki, pulla bağlı nə qədər planlarınız varsa, məhz bu təqviyə təyin edin. Sağlıq durumunuz qis-mən yaxşılaşacaq.

QIZ - Yaxşı olar ki, bu günü bütünlükə pul məsələlərinə həsr edəsiniz. Mənasız məsəf-lərə çox xərc çəkməyin. Çünkü qarşidakı hə-fətədə cərəyan edən proseslər maddi durumu-nuzdan asılı olacaq.

TƏRƏZİ - Qida rejiminə xüsusi diqqət ye-tirin. Bu, sağlamlığınıza qorumağın başlıca üsulu ola bilər. Fiziki zəifliyinizi aradan qaldı-rın. Əgər evdə iştahasız olursunuzsa, qonaq gedin.

ƏQRƏB - Gündəlik fəaliyyətinizdən tutmuş şəxsi işlərinizə qədər hər şey olduqca standartdır. Bu səbəbdən vəziyyətiniz nor-mal olanda da darrıxırsınız. Bəlkə belə məhdud çərçivədən çıxasınız?

OXATAN - Ümumi ovqatınızda pis heç nə olmayacaq. İşlə bağlı problemləriniz də məhz bu gündən qaydasına düşəcək. Texminən saat 16-dan sonra isə əsas diqqətinizi sağ-lamığınıza yönəltməlisiniz.

ÖGLAQ - Təzadlı bir gün yaşayacaqsınız. Əsəblərinizi tarıma çəkənlər də olacaq, sizə sevinc bəxş edənlər də. İnsanları tanıldıınız üçün müsbət enerjillərə daha yaxın olun. Eve gec getməyin.

SUTÖKƏN - Neçə gündən bəri davam edən daxili gərginlik nahar ərefəsində səngi-yəcək. Amma üzərinizə düşən əsas vezifə məsuliyyətinizi artırmaq olmalıdır. Axşam qonaqlıqda iştirakınız gözlənilir.

BALIQLAR - Ötən günlərdəki gərgin halı-nızdan əsər-əlamət qalmayacaq. Rəstlaşdırı-nız adamlar cöhrənizə təbəssüm bəxş edə-cək. Dostluqda sədəqət göstərənlərlə əlaqə-lərinizi daha da dərinləşdirin.

Unutmayın, Tanrı uledzlərdən daha yüksəkdə durur!

Fillər reklam məqsədilə səhərə çıxarıldı

Sosial şəbəkədə bir neçə filin Moskva-nın Kemerova parkında gəzdiyi və in-sanlardan qaçdığı barəde video yayılıb. Videodan görünür ki, iki fil trutuar la gəzir. Onların arxasında da bir neçə nəfər qaçır. Texmin edilir ki, bunlar Kemerova sirkinin işçiləridir. Kişilər fillərdən dayanmalarını tələb etsə də, heyvanlar qulaq asırm və qaçmağa cəhd edirlər.

Sirkin mətbuat xidmeti bildirib ki, heyvanların gəzintisi qastrol öncəsi digər səhərlərdəki piar-aksiyası üçün nəzərdə tutulub. Avqustda Arxangelsk şəhər sakini gecə klublarından birinə gələn ayı ilə şəkil çəkdirməye cəhd edib. Buna cavab olaraq ayı 22 yaşılı genç adamı pəncəsi ilə vurub və sonuncu yerli xəstəxanaldan birine aparılıb. Gəncin başında və ellərində yaralar yaranıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisenziya N: B 114
SAYI: 5.100